

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra slavistiky

Hudební festivaly jako předmět cestovního ruchu v ČR

Bakalářská práce

Autor: Tomáš Rakušan
Studijní program: B7310/Filologie
Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk
Cizí jazyky pro cestovní ruch – německý jazyk
Vedoucí práce: Ing. Daniela Mikšovská Mandřáková

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 7.5.2016

Tomáš Rakušan

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Daniele Mikšovské Mandákové za metodické vedení práce, věcné rady, trpělivost a ochotu při konzultacích.

Anotace

Hudební festivaly jako předmět cestovního ruchu v ČR

Práce si klade za cíl stanovit význam a přínos hudebních festivalů v ČR pro příjezdový a domácí cestovní ruch. Teoretická část nejprve zařazuje festivaly do odvětví CR a zabývá se základní terminologií vztahující se k předmětu této práce. Dále se zabývá historickým vývojem festivalů na našem území a jejich členěním. V neposlední řadě jsou zkoumány poskytované služby na takových akcích a jejich provázanost se složkami cestovního ruchu. Praktická část pak podrobněji zpracovává několik vybraných festivalů s potenciálem pro rozvoj CR na našem území. Závěr práce se věnuje analýze výsledků dotazníkového šetření. Jejich prostřednictvím je zkoumáno národnostní, věkové a genderové složení návštěvníků hudebních festivalů, tendence jejich chování, míra motivace cestovat za hudbou a celková propojenost festivalů se složkami CR jako takového.

Klíčová slova: domácí, příjezdový, cestovní ruch, hudební, festival, ČR

Abstract

Music Festivals as Subject Matter of Tourism

The thesis is focused on the music festivals held in the Czech Republic and their cultural importance and contribution for incoming and domestic tourism. The theoretical part is focused on the basic terminology connected with the subject matter of this thesis. It also deals with the historical development of Czech music festivals. Last but not least it focuses on provided services and their relationship towards tourism. The practical part is aimed on specific festivals in the Czech Republic with the potential to promote tourism. The last part of this thesis deals with the analysis of questionnaires. These are supposed to show national, age and gender representation of participants, their behaviour and their willingness to travel long distances for the sake of music. Information taken from these questionnaires will also show to what extent are music festivals directly linked to the components of tourism itself.

Keywords: domestic, incoming, tourism, music, festival, Czech Republic

Obsah

Úvod	1
Seznam použitých zkratek	2
1 Teoretická část	3
1.1 Cestovní ruch	3
1.1.1 Příjezdový cestovní ruch	4
1.1.2 Domácí cestovní ruch	4
1.1.3 Kulturní cestovní ruch	4
1.2 Hudební festival	5
1.2.1 Členění hudebních festivalů	5
1.3 Historický vývoj hudebních festivalů na území ČR	9
1.3.1 Klasická hudba	9
1.3.2 Populární hudba	11
1.4 Služby poskytované na festivalech	14
2 Praktická část	16
2.1 Vybrané festivaly s potenciálem pro rozvoj CR v ČR	16
2.1.1 Jazz jde městem / Jazz Goes to Town	16
2.1.2 Hradý CZ	17
2.1.3 Cave Beat	19
2.1.4 Brutal Assault	20
2.1.5 Colours of Ostrava	23
2.1.6 Hip Hop kemp	24
2.2 Význam hudebních festivalů	26
2.3 Dotazníkový výzkum - výsledky	28
3 Shrnutí výsledků	41

Závěr.....	42
Seznam použité literatury	43
Seznam příloh.....	46
Seznam obrázků.....	47
Seznam grafů	47

Úvod

Hudební festivaly jsou celosvětovým společenským a kulturním trendem s dlouholetou tradicí. Každoročně tyto akce lákají na tisíce hudebních nadšenců do nejrůznějších koutů světa, kteří se zde setkávají za společným účelem trávení volného času a především poslechu hudby. Ve své práci se zaměřuji na hudební festivaly v ČR a jejich možné přínosy pro domácí a příjezdový cestovní ruch (dále též CR). Dle mého přesvědčení spolu totiž tato odvětví úzce souvisí. Svědčí o tom například snaha organizátorů umisťovat festivaly do stále originálnějších lokalit, kterým se díky tomu dostává zvýšené propagace a návštěvnosti. Do jaké míry přispívají hudební festivaly k rozvoji cestovního ruchu v ČR, zkoumám prostřednictvím dotazníkového šetření, o které opírám svá tvrzení v závěru práce.

V teoretické části se věnuji zařazení hudebních festivalů do odvětví CR a charakteristice základní terminologie s tím související. Dále se věnuji základnímu členění hudebních festivalů dle různých kritérií a v poslední kapitole pak jejich historickému vývoji na našem území.

V praktické části poté podrobněji rozebírám mnou vybrané festivaly s potenciálem pro rozvoj CR. V neposlední řadě se věnuji také ekonomickému a sociálnímu významu hudebních festivalů, přičemž vycházím z analýzy *Asociace hudebních festivalů ČR*. Na závěr rozebírám získaná data z dotazníkového šetření, jehož prostřednictvím zkoumám tendence chování návštěvníků hudebních festivalů a zjišťuji tak, do jaké míry skutečně podporují CR v přílehlých oblastech.

Seznam použitých zkratk

AHF – *Asociace hudebních festivalů*

CR – *Cestovní ruch*

ČR – *Česká republika*

DPMHK – *Dopravní podnik města Hradec Králové*

RFP – *Rock for People*

STB – *Státní bezpečnost*

UNWTO – *United Nations World Tourism Organisation (Světová organizace cestovního ruchu)*

1 Teoretická část

1.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch tvoří nedílnou součást životního stylu mnoha lidí po celém světě a významně přispívá do celosvětové ekonomie. CR je však natolik rozsáhlým odvětvím, že ho nelze snadno definovat, neboť zahrnuje celou řadu dalších aktivit, jež se velmi často prolínají a překrývají. Existuje proto i několik rozdílných definic.

Autoři (Zelenka, Pásková) Výkladového slovníku CR jej charakterizují jako „komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek se prolínající společenský jev bez pevně stanovených hranic. Souvisí s uspokojováním potřeb v oblasti využití volného času, rekreace, cestování, poznání a v dalších oblastech. Náplní CR jsou především souhrnné aktivity jeho účastníků, procesy spojené s výstavbou a provozováním zařízení, která poskytují těmto účastníkům určité služby.“ (Zelenka, Pásková 2012)

UNWTO jej definuje jako dočasnou změnu místa pobytu, tedy cestování osob mimo své obvyklé prostředí na dobu kratší než jeden rok a to za účelem rekreace, poznání nebo jiné nevýdělečné činnosti. (Zelenka, Pásková 2012)

Dle agentury CzechTourism se jedná o mnohostranné odvětví zahrnující dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, služby cestovních agentur, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu, či další služby CR.¹

Souhrnně tedy lze říci, že CR je utvářen nejen pohybem (cestováním) a pobytem osob v místech mimo jejich obvyklé prostředí, ale i veškerými službami a aktivitami, které byly za tímto účelem - uspokojení potřeb a přání cestujících – vytvořeny. Z daných potřeb či motivací účastníků cestovního ruchu potom vycházejí jeho konkrétní formy a druhy.

¹Význam cestovního ruchu v Česku. *CzechTourism* [online]. c2005 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

1.1.1 Příjezdový cestovní ruch

Též označovaný jako *incoming tourism* nebo *active tourism*. Z tohoto druhu CR plynou hostitelské zemi příjmy do státního rozpočtu v podobě deviz. Mluvíme-li o příjezdovém CR, označujeme tím všechny zahraniční turisty, kteří danou zemi navštíví za účelem trávení volného času nebo jiným nepodnikatelským účelem na dobu kratší než jeden rok. Hostitelskou zemi v tomto případě představuje Česká republika. (Zelenka, Pásková 2012)

1.1.2 Domácí cestovní ruch

Termín *domácí CR* vymezuje pobývání a cestování občanů mimo místo jejich obvyklého prostředí na dobu kratší než jeden rok za účelem rekreace, poznání nebo jiným nevýdělečným účelem, nepřekračující při tom území jejich státu. (Zelenka, Pásková 2012)

1.1.3 Kulturní cestovní ruch

Účastníci této formy CR jsou motivováni především možností poznávání kulturního dědictví a kultury dané země. (Zelenka, Pásková 2012)

Kulturní dědictví lze chápat jako hmotné i nehmotné kulturní památky vytvořené člověkem. Hmotnými památkami se rozumí architektonické, archeologické, technické pamětihodnosti a lidová architektura, přičemž nehmotné památky představují různé zvyky, tradice, tance, písně, lidové slavnosti a festivaly (např. hudební, filmové, divadelní aj.).(Indrová, 2009)

1.2 Hudební festival

Festival lze obecně charakterizovat jako slavnostní soutěžní či nesoutěžní veřejnou uměleckou přehlídku, která se může konat periodicky, přičemž se tak stává významnou atraktivitou ČR. (Zelenka, Pásková 2012) Náplň každého festivalu se pak liší dle jeho zaměření. V případě hudebních festivalů jsou to hudební vystoupení jednotlivých interpretů nesoucí se obvykle v nesoutěžním duchu. Vzhledem k počtu účinkujících bývá délka jednotlivých vystoupení zpravidla kratší, než v případě samostatného koncertu. Hlavním lákadlem pro diváka se tak stává především možnost vidět více oblíbených interpretů na jednom místě, případně objevit nové, dosud nepoznané.

Dnes již víceméně samozřejmou součástí takovýchto akcí bývá také doplňkový program a služby (stánky s občerstvením, prodej drobných předmětů a merchandise sortimentu kapel, chillout zóny, soutěže, úschovny batohů, nabíjení mobilních telefonů atd.).

Hudební festivaly se většinou konají na veřejných prostranstvích nebo odlehlých místech (především vícedenní akce), jako např. louky, pole a letiště. Charakteristickým rysem hudebních festivalů je koncentrace velkého počtu lidí na jednom místě. Účastníci sem jezdí za účelem pobavení, kulturního obohacení a rekreace. Někteří sází na jistotu a opakovaně se vrací kvůli celkové atmosféře festivalu nebo na základě dlouholeté tradice. Pro mnohé představuje festival odpočinek od každodenních starostí. Stává se místem, kde člověk může zapomenout na své problémy a sdílet s ostatními dobrou náladu. Motivaci návštěvníků hudebních festivalů podrobněji zkoumám prostřednictvím dotazníků v praktické části této práce.

1.2.1 Členění hudebních festivalů

Hudebních festivalů existuje celá řada a jejich počet se neustále mění. Řada nových vzniká, jiné naproti tomu po krátké době zanikají a ukončují tak svou činnost. Udržovat o všech kompletní přehled je tak při současném tempu změn takřka nemožné. Rozhodl jsem se tedy pro lepší orientaci věnovat alespoň jejich základnímu členění do jednotlivých kategorií, a sice z hlediska žánru, účelu, délky trvání a místa konání.

Dle žánru

Na základě hudebního zaměření rozlišujeme festivaly jednožánrové a multižánrové. Prvně jmenované se orientují pouze na jeden specifický druh hudby (např. rock, hip-hop, techno, drum'n'bass aj.) nebo na úzký okruh příbuzných žánrů přičemž tak oslovují konkrétní cílovou skupinu lidí. Multižánrové festivaly naproti tomu usilují o oslovení co nejširšího okruhu posluchačů. Jejich zaměření proto není omezené hudebním žánrem. Na akcích tohoto typu si tak každý z posluchačů přijde na své. Níže uvádím několik příkladů populárních hudebních festivalů od každé kategorie. (Vukliševičová, 2013)

Jednožánrové:

- *Hip-Hop kemp* (hip-hop)
- *Let it Roll* (elektronická hudba)
- *Masters of Rock* (rock)
- *Brutal Assault* (metal)
- *Pražské jaro* (vážná hudba)

Multižánrové:

- *Rock for People*
- *Trutnoff open air*
- *Colours of Ostrava*
- *Mighty sounds*
- *Votvírák*

Dle délky trvání

Dalším kritériem pro členění hudebních festivalů je délka jejich trvání. Menší hudební akce probíhají zpravidla v rámci jednoho dne a vyznačují se především menším počtem vystupujících interpretů, nižší cenou vstupenky a nižším rozpočtem.

Protipól představují vícedenní hudební festivaly, jež zpravidla dosahují daleko větších rozměrů. Počet interpretů, náklady a cena vstupenky se pohybují ve znatelně vyšších relacích, než u prvně jmenované kategorie. Vícedenní hudební festivaly obvykle probíhají v rozmezí 3-5 dnů, některé však i v rámci týdnů (festivaly klasické hudby). Pro návštěvníky je dnes již samozřejmostí možnost zakoupit si vstupenku pouze na jeden konkrétní den festivalu. S realizací vícedenních hudebních akcí souvisí také rozsáhlejší organizační činnost (např. zajištění prostoru na přenocování, sprchy, umývárny, zajištění doprovodného programu aj.) a větší množství doplňkových služeb.

Dle místa konání

Podle místa konání rozlišujeme dvě základní kategorie. Buď se jedná o tzv. open air festival (probíhá pod širým nebem) nebo o uzavřený festival probíhající v rámci zastřešených prostor. Festivaly v souvislosti s touto kategorií probíhají buď v jedné lokalitě anebo napříč regiony. Jako příklad lze uvést projekt Český Majáles, který se tradičně koná ve velkých městech po republice.

Místo konání samo o sobě může být dostatečně přesvědčivým důvodem pro návštěvu festivalu. Někteří pořadatelé totiž využívají netradičních, turisticky atraktivních lokalit a nepřímo tak podporují domácí či příjezdový cestovní ruch.

Jedním z takových festivalů je např. metalový Brutal Assault, který se každoročně koná v prostorách vojenské pevnosti Josefov. Opomenout nelze ani velmi kuriózní Cave Beat, jenž své posluchače vábí na jedinečnou atmosféru uvnitř celkem sedmi moravských jeskyň, kde účinkující interpreti vystupují. Čtvrtina z příjmů ze vstupného je navíc věnována podpoře výchovně-vzdělávacího programu pro žáky 1. stupně ZŠ

s názvem „Kořeny života²“. Ten má děti učit o životě v pravěku a rozvíjet jejich vztah k přírodě.

Za zmínku stojí taktéž velice originální projekt Hrady CZ. Jedná se o letní kulturní festival rozdělený na dvě části, České hrady a Moravské hrady. Interpreti zde vystupují, jak už samotný název napovídá, v prostorách českých a moravských hradů, jmenovitě Točnick, Švihov, Kunětická hora, Rožmberk nad Vltavou, Bezděz, Veverčín, Bouzov a Hradec nad Moravicí. Cena vstupenky zahrnuje i prohlídku jejich stálých expozic. Festivaly probíhají každý rok v období letních prázdnin a podílejí se na rozvoji cestovního ruchu v ČR, přičemž si kladou za cíl zviditelnění krásných historických památek v regionech.³

Dle účelu

Pro většinu pořadatelů představuje hudební festival podnikatelský záměr. Z toho vyplývá, že se tak tak primárně soustřeďují na jejich ziskovost.

Naproti tomu však existují také benefiční festivaly, které celou nebo část výtěžku věnují na dobročinné účely. Open air festival On the Road⁴ každoročně zastoupený tuzemskými interprety pravidelně podporuje organizaci CEDR Pardubice o. p. s. a projekt Adopce na dálku. Útulek fest v Ústí nad Labem zase podporuje psí útulky v regionu.

² *Kořeny života: Výchovně-vzdělávací eko-program pro základní školy* [online]. 2012 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://korenyzivota.webnode.cz>

³ *České hrady: Letní kulturní festival* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.ceskehrady.cz/cs/festival/>

⁴ *On the Road* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.ontheroadfestival.com/informace.php>

1.3 Historický vývoj hudebních festivalů na území ČR

Tato kapitola se zabývá historickým vývojem hudebních festivalů na našem území. První podkapitola se věnuje zvláště festivalům klasické hudby, přičemž druhá podkapitola se zaměřuje na festivaly populární hudby. Toto rozdělení přirozeně vyplývá ze separátního vývoje obou kategorií a rozdílného charakteru kulturního zážitku, jakého se posluchači na jednotlivých festivalech dostane.

1.3.1 Klasická hudba

Nahlédneme-li do dějin hudebních slavností na našem území, zjistíme, že sahá až do počátků 20. století. V té době se u nás a v Evropě hrála především vážná hudba a těšila se u lidí značné oblibě. Pražská hudební veřejnost včetně německy hovořící menšiny již dlouhodobě usilovala o pravidelné pořádání hudebních slavností. To se nakonec podařilo až v roce 1904, kdy tuto iniciativu podpořilo Národní divadlo vlastními operními cykly a uskutečnil se tak první památný festival v prostorách Průmyslového paláce pod názvem Český hudební festival, na kterém se z velké části podílela i Česká filharmonie. Nutno podotknout, že přes počáteční obavy se festival dočkal ohromného úspěchu. Účinkující, diváci i organizátoři byli nadšeni a do budoucna se tak počítalo s dalšími ročníky. To si kladl za cíl spolek Český festival, který za tímto účelem vznikl. Velkolepé plány nakonec překazila první světová válka. (Tureček, 2004)

Meziválečné období bylo na hudební slavnosti spíše chudé. Srovnatelné akce s účastí zahraničních účinkujících se v té době na našem území konaly celkem pouze 3, a to pod záštitou Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu. O zavedení formátu pravidelného festivalu v podobě Pražských hudebních májů usiloval během nacistického protektorátu především Václav Talich, světově uznávaný dirigent České filharmonie.⁵

⁵ Historie festivalu. *Pražské jaro* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: http://www.festival.cz/cz/o_festivalu

Rok 1946 se nesl v duchu oslav 50. výročí založení České filharmonie. Při té příležitosti vzniká světově proslulý festival vážné hudby Pražské jaro.⁶ Každoročně zde vystupuje množství prestižních světových i tuzemských umělců. Vedle toho dává Pražské jaro prostor také začínajícím mladým a talentovaným hudebníkům z celého světa, kteří zde mají možnost zviditelnit se a prorazit.¹⁰

O 3 roky mladším, avšak neméně významným bratrem Pražského jara je Smetanova Litomyšl. Festival vážné hudby založený roku 1949 na počest 125. výročí narození proslulého českého skladatele a rodáka z Litomyšli, Bedřicha Smetany. Zpočátku se hrály pouze variace na jeho díla, avšak postupem času můžeme ze sálů slyšet také tvorbu jiných světově známých interpretů. Hlavní programovou náplní v současné době představují operní inscenace, koncertní provádění oper, symfonická, instrumentální či komorní hudba. Za zmínku stojí také fakt, že velká část festivalového programu se koná v areálu Státního zámku Litomyšl, který je od roku 1999 zapsán na seznam světového dědictví UNESCO.⁷

Litomyšl je mj. také sídlem Asociace hudebních festivalů (dále AHF). Ta byla založena v roce 1996 a v současnosti sdružuje nejvýznamnější pořadatele festivalů klasické hudby na území ČR. Mezi zakládající členy patří Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Janáčkův máj a Mezinárodní hudební festival Brno. AHF se stará o podporu a rozvoj klasické hudby u nás, čehož dosahuje především propagací členských festivalů, zkvalitňováním jejich služeb pro účinkující i posluchače, utvářením kolegiálních vztahů a poskytováním profesionální pomoci mezi jednotlivými členy. Zájemci o vstup do asociace jsou pečlivě prověřováni. Musí například prokázat alespoň pětiletou tradici, přínosnou dramaturgii a právní a finanční spolehlivost.⁸

⁶ Pražské jaro (festival). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_\(festival\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_(festival))

⁷ O festivalu. *Smetanova Litomyšl* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://festival.smetanovalitomysl.cz/o-festivalu>

⁸ *Asociace hudebních festivalů České republiky* [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.czech-festivals.cz>

K členským festivalům AHF v současnosti patří:

- *Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj*
- *Mezinárodní hudební festival Pražské jaro*
- *Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl*
- *Mezinárodní hudební festival Český Krumlov*
- *Mezinárodní hudební festival Janáčkovy Hukvaldy*
- *Mezinárodní varhanní festival Olomouc*
- *Festival uprostřed Evropy Mitte Europa*
- *Hudební festival L. van Beethovena v Teplicích*
- *Mezinárodní hudební festival Harmonia Moraviae*
- *Mezinárodní hudební festival České doteky hudby*
- *Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského*
- *Hudební festival Antonína Dvořáka v Příbrami*
- *Mezinárodní hudební festival Dvořákova Praha*
- *Festival Smetanovské dny*
- *Pardubické hudební jaro*
- *České kulturní slavnosti*
- *Dvořákův festival*
- *Janáček Brno – mezinárodní divadelní a hudební festival*

1.3.2 Populární hudba

Za zrod festivalů populární hudby ve světě se dá označit éra Hippies, tedy 60. léta 20. století. Lidé se ve velkém začali scházet za účelem poslechu muziky, tance a užívání si s přáteli. V roce 1969 se poprvé uskutečnil veleúspěšný kultovní festival Woodstock, který se stal symbolem celého hnutí Hippies a protestu proti válce ve Vietnamu.⁹

Jiné poměry ale panovaly u nás. Kvůli tehdejšímu totalitnímu režimu byly hudební snahy tuzemských umělců z velké části potlačovány. Přebírání západních vzorů bylo

⁹ Úvod do encyklopedie hudebních festivalů. *Techno* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.techno.cz/clanek/26282/uvod-do-encyklopedie-hudebnich-festivalu>

nemyslitelné a hrát se směly jen politicky korektní písně. Spousta koncertů nebo festivalů menších měřítek mohla probíhat pouze potají a ilegálně pod rizikem následného stíhání příslušníky STB. Do revoluce v roce 1989 a svržení režimu tak existovaly v zásadě jakési dva proudy – *mainstream*, politicky korektní hudba, která mohla být hrána na veřejnosti a tzv. *underground*, jež zahrnoval kapely s označením „nevyhovující“. Undergroundoví hudebníci nemohli svobodně vystupovat na veřejnosti a často museli čelit výslechům ze strany represivních složek, které je za jejich tvorbu stíhaly.

První mainstreamový festival populární hudby v Československu se uskutečnil v roce 1966 pod názvem Bratislavská lyra. Jednalo se o pěveckou přehlídku interpretů nesoucí se v soutěžním duchu. Účastníci zde mezi sebou soupeřili o hlavní cenu – Zlatou lyru. Divácky se jednalo o velice oblíbenou soutěž. Proslavil se zde například Karel Gott, který se stal vítězem prvního ročníku.¹⁰ Kromě tuzemských interpretů zde vystoupila také řada zahraničních (Smokie, Beach Boys, Stevie Wonder, Boney M a další).

Dalším velmi populárním festivalem obdobného formátu a v souladu s režimem se stala Děčínská kotva. Následovala Mladá píseň Jihlava (talentová soutěž, předchůdce dnešní Superstar) či Porta. Posledně jmenovaný festival funguje dodnes a dá se tak považovat za nejstarší letní festival v Čechách. V roce 1967 ho v Ústí nad Labem založil Ing. Jiří Šosvald jako akci soutěžního rázu nesoucí se v duchu oslav trampského životního stylu, folku a country. V seznamu účinkujících bychom za dobu existence festivalu našli jména jako Karel Kryl, Jarek Nohavica, Karel Plíhal aj.¹¹

70. a 80. léta se nesla ve jménu undergroundu. Pořádá se množství tajných koncertů, které často končí rozehnáním represivními složkami STB. Nechvalně známým procesem z tohoto období je stíhání a věznění členů kapely The Plastic People of the Universe. Na jejich pomoc vznikla iniciativa Charta 77, na které se významně podílel Václav Havel. (Dlouhý, 2014)

¹⁰ Bratislavská lyra. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bratislavská_lyra

¹¹ Historie porty. *Porta* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.porta-festival.cz/historie-porty>

Obecně platilo, že festivaly v té době byly pořádány nelegálně. Hrály se převážně folkové nebo country písně zaměřené na kritiku tehdejšího režimu. Mezi nejvýznamnější festivaly patřily Valašský Špalíček, Trutnov a Lipnice. První pokus o pořádání festivalu Trutnov proběhl již v roce 1987, avšak nakonec byl rozeznán Státní a Veřejnou bezpečností.

Pro populární hudbu se stal zlomový až rok 1989. Po pádu komunismu došlo k velkým změnám. V hudbě to znamenalo hlavně možnost svobodně tvořit. Ze západu k nám navíc začala proudit vlna nových kapel, které do té doby neměly možnost na naše území proniknout. Festivaly jako např. již zmiňovaný Trutnov, který si pro svou uvolněnou atmosféru vysloužil přívlastek „Východočeský Woodstock,“ mohly být nyní pořádány oficiálně. Dějiny většiny českých festivalů populární hudby jak je známe dnes se tak začínají psát v 90. letech, kdy už nic nestojí v cestě jejich vzniku a provozování.

1.4 Služby poskytované na festivalech

S rostoucími požadavky návštěvníků roste i nabídka poskytovaných služeb. Dávno již neplatí, že hudební festivaly jsou jen o hudbě. Obzvláště patrné je to u vícedenních festivalů, které mimo hlavní náplň poskytují také doprovodný program a velké množství doplňkových služeb.

Základní potřeby účastníka jsou zajištěny prostřednictvím tekoucí pitné vody v rámci celého areálu, umývárny, stanového městečka, záchodů (ToiToi), hlídaného parkoviště a stánků s rychlým občerstvením. Soubor těchto služeb představuje jakýsi standard, který najdeme na většině festivalů.

Přímo v areálu festivalu se pak účastník může osvěžit alkoholickými či nealkoholickými nápoji a to buď ve stáncích či v provizorních hospodách v podobě velkých cirkusových stanů či hangárů. Na své si přijdou i náročnější návštěvníci. Rock for People například každoročně spolupracuje s restaurací Potrefená husa¹². Ta zde má vždy vyhrazen speciální prostor v jednom z hangárů k provozování své činnosti. Lidé si zde mohou objednat plnohodnotné jídlo za festivalové ceny, aniž by přitom museli opouštět areál.

Dále zde návštěvník narazí také na stánky s upomínkovými předměty, tabákovými výrobky, merchandise aj. Cítí-li se divák unaven, může využít některé z odpočinkových zón, které jsou pro tyto účely připraveny. Zpravidla se jedná o kryté posezení na odlehlejších místech v rámci festivalového areálu. Odreagovat se lze též prostřednictvím různých dovednostních soutěží.

Pro mnohé společnosti představuje hudební festival příležitost, jak se zviditelnit. Není tedy nikterak neobvyklé, že zde mají své stánky a v rámci propagace své značky nabízejí různé služby či produkty. Společnost T-mobile například na Rock for People poskytovala svým zákazníkům možnost úschovy věcí v uzamykatelných skříňkách nebo zapůjčovala koloběžky pro rychlou přepravu po areálu. U stánku společnosti ČEZ si zase návštěvník mohl bezplatně dobít telefon a jiná elektronická zařízení.

¹² *Potrefená husa* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://husahradec.janakbros.cz>

Do hudebních festivalů jsou často zainteresovány také vnější subjekty. České dráhy kupříkladu vycházejí návštěvníkům vstříc speciálními jízdenkami Vlak+¹³ díky kterým je zpáteční cesta z festivalu zcela zdarma nebo s výraznou slevou. Co se festivalu Rock for People týče, město Hradec Králové ve spolupráci s DPMHK navíc během průběhu celé akce zajišťuje speciální bezplatnou kyvadlovou dopravu do areálu letiště a zpět do města.

¹³ *České dráhy* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/zazitky/kam-na-vylet/308-na-rock-for-people-s-jizdenkou-vlak>

2 Praktická část

2.1 Vybrané festivaly s potenciálem pro rozvoj CR v ČR

Následující kapitola se věnuje podrobnějšímu rozboru mnou vybraných festivalů, které mají podle mého názoru potenciál pro rozvoj CR v ČR. Jedná se o takové festivaly, které se něčím odlišují od těch tradičních, ať už například místem konání či jedinečným konceptem.

2.1.1 Jazz jde městem / Jazz Goes to Town

Mezinárodní festival Jazz Goes to Town je jazzovou přehlídkou, jež každoročně přináší do města Hradec Králové jazz na všechny možné způsoby. V pěti říjnových dnech mají posluchači v rámci hlavního a tzv. OFF programu možnost spatřit velké množství zahraničních i tuzemských interpretů. Program festivalu se rozprostírá do nejrůznějších míst po obou březích centra Hradce Králové. Mimo koncertní a divadelní sály probíhají jednotlivá vystoupení jak v hudebních klubech, barech, kavárnách a hospodách tak i v netradičních prostorách industriálního nebo sakrálního charakteru. Festival pak vrcholí v koncertním sále Filharmonie Hradec Králové. Nově připravuje 21. ročník festivalu nezisková organizace Kontrapunkt¹⁴. Ta si klade za cíl zprostředkovat co nejširší spektrum jazzového umění obyvatelům města a zapojit je do kulturního dění. Festival je finančně podporován královéhradeckým krajem a městem Hradec Králové. Za dobu své existence si vybudoval velmi dobré renomé a každoročně na sebe poutá pozornost, čímž také přispívá k zvyšování atraktivity města Hradce Králové jako takového a láká sem nové potenciální posluchače a turisty z celé republiky.¹⁵

¹⁴ *Kontrapunkt* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://kontrapunkt.cz>

¹⁵ *O festivalu. Jazz Goes to Town* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.jazzgoestotown.cz/pro-navstevniky>

Obrázek 1 Jazz goes to Town místa konání (zdroj: <http://www.jgtt.cz/pro-navstevniky#mapa>)

2.1.2 Hradý CZ

Projekt České hrady je unikátním letním hudebním festivalem, který každoročně probíhá na významných hradech České republiky, a to celkem v osmi různých krajích. Hudební program na každém z hradů trvá 2 dny, během kterých vystoupí špička české a slovenské populární hudební scény. Původně se festival konal jen na českých hradech, ale pro velký úspěch se projekt od roku 2010 rozšířil též do prostor moravských hradů. Jak uvádějí samotní organizátoři, cílem festivalu je především rozvoj turistického ruchu a zviditelnění krásných historických památek v regionech. Cena vstupenky navíc zahrnuje i prohlídku stálých expozic jednotlivých hradů. Jedná se o celkem pět českých a tři moravské hrady. Jmenovitě Točnick, Kunětická hora, Švihov, Rožmberk nad Vltavou, Veverí, Hradec nad Moravicí, Bouzov a Bezděz. Geografické rozmístění hradů zobrazuje následující mapa.

Obrázek 2 České a moravské hrady (zdroj: <http://www.ceskehrady.cz/cs/festival/>)

Do jaké míry festival přispívá ke zvyšování návštěvnosti jednotlivých památek lze jen těžko určit. Domnívám se však, že popularita památek prostřednictvím festivalu skutečně stoupá. Z výsledků hlasovací soutěže Žebřík (soutěž popularity hudebních festivalů) za rok 2015 je patrné, že se festival těší velké oblibě. V kategorii akce obdržel nejvíce SMS hlasů a vyhrál tak první místo a to hned v několika ročnících. Výsledky jsou zveřejněny na webu ireport.¹⁶ Své tvrzení opírám také o statistiku deseti nejnavštěvovanějších památek za rok 2013, ve které najdeme například hrad Bouzov, který je do festivalu zainteresován (viz tabulka).

Deset nejnavštěvovanějších památek v r. 2013

Lednice	328 303
Český Krumlov	321 605
Hluboká nad Vltavou	260 199
Karlštejn	217 717
Konopiště	134 322
Kroměříž	107 604
Křivoklát	102 176
Sychrov	100 100
Bouzov	91 341
Trosky	90 767

Obrázek 3 10 nejnavštěvovanějších památek v r. 2013 (zdroj: <http://www.ttg.cz/deset-nejnavstevovanejsich-hradu-a-zamku-2013/>)

¹⁶ *IReport: Music & style magazine* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.ireport.cz/zebrik/zebrik-2013/20167-vysledky>

2.1.3 Cave Beat

K netradičním hudebním akcím konaných na území ČR patří zcela nepochybně mezinárodní benefiční festival Cave Beat. Posluchači mají možnost prožít nevšední zážitek. Jednotlivá multižánrová hudební vystoupení se totiž konají uvnitř celkem sedmi moravských jeskyň (viz mapa – červené rámečky). Projekt probíhá od jara do podzimu a pořádá ho občanské sdružení Jeskynní tep o. s.¹⁷ (kulturní a výchovně-vzdělávací akce) ve spolupráci se Správou jeskyní ČR¹⁸ a Správou CHKO Moravský kras.¹⁹ Festival Cave Beat navazuje na benefiční koncertní pouť Didgeridoo v jeskyni z roku 2011. Čtvrtina z výtěžku festivalu je pravidelně věnována podpoře programu Kořeny života – vzdělávací a ekologický program pro žáky 1. stupně ZŠ. Ten má u dětí rozvíjet vztah k přírodě a učit je o životě v pravěku.

Obrázek 4 Festivalové jeskyně (zdroj: <http://www.caves.cz>)

¹⁷ Jeskynní tep [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://jeskynnitep.webnode.cz>

¹⁸ Správa jeskyní České republiky: Zpřístupněné jeskyně - naučné stezky podzemím [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.caves.cz>

¹⁹ Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://moravskykras.ochranaprirody.cz>

Hlavní motivy festivalu Cave Beat se nesou ve jménu přírody, člověka a umění. Záměr pořadatelů spočívá v propojení pravěkých jeskynních prostor s živou hudbou. Toto spojení velmi silně působí na všechny smysly posluchače. Na festivalu pravidelně vystupuje množství tuzemských i zahraničních interpretů.

Vzhledem k netradičnímu charakteru festivalu je zapotřebí dodržet celou řadu bezpečnostních pokynů, aby tak dílčí vystoupení mohla proběhnout hladce a bez komplikací. Sami pořadatelé přiznávají, že organizace festivalu není snadná. Jednotlivé jeskyně například v průměru disponují kapacitou zhruba 50-100 lidí. Nelze tedy počítat s tak velkým ziskem, jako v případě velkokapacitních festivalů.

Vystoupení v jeskyni představuje mnohdy velkou výzvu i pro samotné interprety. Vzhledem k technickým podmínkám probíhají koncerty pouze akusticky. Účinkující tak musí často své písně poupravit. Dalším nepříznivým faktorem působící jak na diváky, tak na umělce je teplota uvnitř jeskyně. Ta běžně dosahuje pouhých 8 °C. Výrazně se tak doporučuje teplé oblečení a to i v horkých letních dnech. Pro návštěvníky platí přísný jeskynní řád, který musí dodržovat. Vstup do podzemí je organizován minimálně v doprovodu dvou pověřených průvodců.²⁰

I přes všechny výše uvedené restriktce a komplikace se dle mého názoru jedná o projekt, který má potenciál přilákat velké množství turistů a stojí za to ho udržet. Ročníky jsou zatím podle výkazů ztrátové, avšak u začínajících festivalů to není nic neobvyklého. Projekt si musí nejprve vybudovat jméno. S tím do jisté míry pomáhá také agentura CzechTourism, která projekt podporuje a propaguje.

2.1.4 Brutal Assault

Jedná se o metalový hudební festival, který je v současné době známý především díky neobvyklému umístění v areálu vojenské pevnosti Josefov z 18. století u města Jaroměř. Pevnost Josefov propůjčuje celé akci nezaměnitelný *genius loci*. Pro veřejnost se zde každý den od května do září pořádají prohlídky. Festival jako takový se pyšní dvacetiletou historií, během které několikrát změnil místo konání. Nejprve začal jako

²⁰ *Cave Beat: Mezinárodní benefiční festival v jeskyních* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.cave-beat.org>

malá akce na Moravě pro několik stovek nadšenců tvrdé hudby. Festival však rychle nabýval na popularitě. Do Svojšic u Přelouče 2006 už dorazilo přes 7 000 metalových fanoušků. Brzy bylo jasné, že zvýšená návštěvnost si do budoucna žádá i větší prostory. V areálu pevnosti Josefov se tak Brutal Assault definitivně usadil v roce 2007. Od té doby každoročně v srpnu láká návštěvníky na čtyř denní metalové běsnění, v rámci kterého vždy vystoupí nepřeborné množství zahraničních i tuzemských interpretů.

Festival si za dobu své existence vybudoval zvučné jméno a to nejen u nás. Svědčí o tom poměrně vysoká návštěvnost s velkým podílem zahraničních fanoušků. Dvacátý ročník festivalu podle organizátorů navštívilo na 18 000 diváků, z čehož 65% údajně přijelo ze zahraničí a to především z Polska, Slovenska, Německa, Rakouska a Balkánu. Sami pořadatelé označují festival jako „satelit tvrdé hudby ve východní a střední Evropě.“²¹

Nutno zmínit také vynikající spolupráci festivalu s vnějšími subjekty a širokou škálu poskytovaných služeb, která se rok od roku neustále zlepšuje. Pro zahraniční návštěvníky jsou z různých zemí Evropy každoročně vypravovány svozové autobusy, které skupinu odvezou přímo do areálu festivalu a po jeho skončení zase zpět. Tuzemský návštěvník může využít akce společnosti ČD vlak+, jež na zpáteční cestu garantuje 50% slevu. Přímo v areálu pevnosti pak narazíte na nepřeborné množství stánků s upomínkovými předměty a občerstvením. Na své si zde přijdou i vegetariáni a vegani, na jejichž potřeby organizátoři také berou zřetel.

Na oficiálních stránkách festivalu v sekci zajímavosti v okolí můžete najít informace a tipy na výlety v oblasti východních Čech. Přepínat lze do několika světových jazyků.²² Festival se tak nechá propojit s turistikou a poznáváním kraje.

²¹ Brutal Assault: Jsme satelit tvrdé hudby ve Střední Evropě, říká šéf Brutal Assault. In: *Idnes: Hradecký kraj* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/hudebni-festival-brutal-assault-v-pevnosti-josefov-v-jaromeri-p7g-/hradec-zpravy.aspx?c=A150725_2179687_hradec-zpravy_pos

²² *Brutal Assault* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://brutalassault.cz/cs/zajimavost-v-okoli>

Obrázek 5 Umístění stage v areálu pevnosti Josefov (zdroj: <http://brutalassault.cz/cs/>)

2.1.5 Colours of Ostrava

Colours of Ostrava je multižánrovým vícedenním hudebním festivalem, který se každoročně pořádá v průmyslové Ostravě. Jeho premiérový ročník se uskutečnil v roce 2002. Od roku 2012 se přesunul do úchvatného prostředí Dolních Vítkovic – bývalého areálu hutí, dolů a železáren, což mu propůjčuje jedinečný industriální charakter. Za dobu existence se festival stěhoval hned několikrát. Původně probíhal ve Stodolní ulici a na Černé louce. S rostoucím počtem diváků se kromě Černé louky přesunul také do areálu Slezskoostravského hradu a do ulic města. Od roku 2012 se místo konání festivalu definitivně ustálilo v prostorách Dolních Vítkovic, což se nakonec ukázalo jako skvělý tah. Návštěvnost zde v témže roce atakovala hranici 29 000 diváků. Dosud největší rekord čítá celkem 43 000 návštěvníků z roku 2015.²³

Komplex Dolních Vítkovic má velký podíl na úspěchu celého festivalu. Stal se jeho neodmyslitelnou součástí a nabízí návštěvníkům jedinečný zážitek. Komplex zahrnuje průmyslový areál Dolu Hlubina, koksovnu a vysoké pece Vítkovických železáren. Areál představuje typický symbol Ostravy a celého Moravskoslezského kraje. Od roku 2008 je zapsán na seznam Evropského kulturního dědictví. Tradice výroby železa zde sahá do dvacátých let 19. století. Výjimečnost komplexu spočívá především v technologické návaznosti – v blízkosti hutě se roku 1857 otevřel důl Hlubina na těžbu uhlí. Tím byl zajištěn zdroj paliva do vysokých pecí. Veškerá výroba tak mohla probíhat na jednom místě. Koncem 20. století těžba ustala a výroba byla přerušena, konkrétně tedy v roce 1991. Od té doby se provoz pecí zastavil a z areálu se stala technická památka.

V současnosti zde probíhají prohlídky a výstavy. Z bývalého dolu Hlubina vzniklo výchovně vzdělávací a také kulturně společenské centrum. Řada budov se proměnila v neobyčejné ateliéry, zkušebny, klubovny, místnosti pro výuku a prezentační prostory nebo sály. Konají se zde také koncerty, výstavy a festivaly. Bývalé koupelny z 19. století, které využívali horníci při těžbě, nyní slouží jako společenské prostory. Najdeme

²³ *Colours of Ostrava* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.colours.cz/o-festivalu/colourspedia>

zde například noční klub, kavárnu, ateliéry, sál pro divadlo a tanec či informační stánek.²⁴

Obrázek 6 Areál Dolních Vítkovic (zdroj: <https://www.colours.cz/areal/dul-hlubina>)

2.1.6 Hip Hop kemp

Areál letiště Hradec Králové každoročně poskytuje zázemí vícedennímu hip hopovému a rapovému festivalu Hip Hop kemp. Ten v Evropě nemá obdoby. Z původní akce pro pár tisícovek tuzemských návštěvníků se v průběhu let vyklubala největší hiphopová exhibice ve střední a východní Evropě. Premiérový ročník se uskutečnil v roce 2002 v areálu pardubického koupaliště Cihelna. Pro velký úspěch se festival přesunul do Hradce Králové do areálu Stříbrného rybníku. Pořadatelé nakonec ale shledali, že na tak velkou akci je i tento prostor nedostatečný. Navíc se museli potýkat s četnými stížnostmi místních starousedlíků a chatařů. Organizátoři tedy začali vyjednávat s vedením města o alternativách, což přineslo ovoce ve formě povolení pořádat festival v areálu letiště, kde se koná dodnes.²⁵

Festival nyní pravidelně navštěvuje přes 25 000 fanoušků, z čehož velký podíl tvoří cizinci, převážně pak z Polska, Německa či Nizozemska. O tom, že je festival u cizinců

²⁴ *Kudy z nudy: CzechTourism* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/dul-hlubina-a-vysoke-pece-a-koksova-vitkovicky-ch-.aspx>

²⁵ *Hip Hop Kemp: Festivalpark - Hradec Králové* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://old.hiphopkemp.cz/index.php?l=history&y=2005>

oblíbený, svědčí i skutečnost, že jeho oficiální webové stránky lze přepínat do několika světových jazyků. Organizátoři si zahraničních fanoušků velmi cení a nabízejí pro ně možnost objednat si ze své země svozové autobusy, které skupinu pohodlně dopraví na Hip Hop kemp a zpět.²⁶

Kromě hudby nabízí festival širokou škálu vyžití v podobě doprovodného programu. Návštěvníci se tradičně mohou účastnit například rajčatové bitvy, zápasů v čokoládě, paintballu či jízdy na U rampě. Výtvarně založeným návštěvníkům se naproti tomu nabízí prostor vyjádřit své vlohy na jedné z legálních stěn formou graffity, jež neodmyslitelně k životnímu stylu hip hop patří.

Obrázek 7 Letecké záběry z vrtulníku – pohled na Hip Hop Kemp 2015 (zdroj: http://g.denik.cz/63/e0/mezinarodni-hip-hop-kemp-2015-hradec-kralove-13_galerie-980.jpg)

²⁶ *Kudy z nudy: CzechTourism* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: [http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/akce/hip-hop-kemp-2011-\(1\).aspx](http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/akce/hip-hop-kemp-2011-(1).aspx)

2.2 Význam hudebních festivalů

Význam hudebních festivalů se zdá být ze strany státu často přehlížen. Míra dotací poskytovaných ministerstvem kultury na podporu hudebních festivalů zdaleka neodpovídá ekonomickým a kulturním přínosům, jaké tyto akce představují. Podle serveru ProCulture přináší hudební festivaly státu přibližně dvakrát více finančních prostředků, než činí dotace. Konkrétní čísla poskytuje ekonomická analýza agentury Economic Impact ve spolupráci s AHF z roku 2011. Zkoumáno bylo 10 členských festivalů klasické hudby. Studie dokazuje, že i kultura a kulturní události mohou být velmi dobrou investicí a velkým lákadlem pro návštěvníky z blízka i z daleka. Ti zde vynakládají své finanční prostředky a tím podporují českou ekonomiku, zejména měst a krajů, ve kterých se festivaly pořádají. Festivaly navíc výrazně napomáhají propagaci těchto měst a krajů jakožto turistické destinace.²⁷

Analýza ekonomického dopadu Asociace hudebních festivalů České republiky 2011 (Raabová, 2011) uvádí tyto informace:

- Průměrně festivaly AHF ČR navštívilo 60,1 % místních posluchačů (s bydlištěm v tomtéž městě), 19,2 % z jiných míst daného kraje, 14,2 % z jiných krajů ČR a 6,5 % ze zahraničí.
- Návštěvníci utratili 53,7 mil. Kč za vstupenky na festivaly. Dalších 51,9 mil. Kč utratili v souvislosti s návštěvou festivalu za ubytování, stravu, dopravu, další služby a nákupy. Z toho 19,4 mil. Kč utratili v ČR zahraniční návštěvníci, které sem festival přilákal, jedná se tedy o nový příjem („čisté přínosy“) pro českou ekonomiku.
- Ekonomiku podpořily také výdaje organizátorů festivalů, jež dosahovaly cca 216 mil. Kč
- Výdaje festivalů a jejich účastníků dokázaly vytvořit přes 190 stálých pracovních míst.

²⁷ ProCulture: *Výzkumné, informační a vzdělávací centrum pro umění a kulturu* [online]. 2012 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.proculture.cz/cultureinfo/analyzy-a-zpravy/hudebni-festivaly-prinasi-statu-dvakrat-vice-nez-cini-statni-dotace-3038.html>

- Zprávy o festivalech se objevily v mnoha českých i zahraničních médiích. Tyto zprávy znamenal pro pořadatelská města, resp. kraje i celou Českou republiku propagaci jakožto kulturní turistické destinace.
- Festivaly mají kromě ekonomických dopadů především společenský a sociální význam. „Vytváří v lidech pocit hrdosti na svá města, zlepšují mezilidské vztahy, mají také schopnost své návštěvníky vzdělávat, rozvíjet v nich kreativitu a činit je spokojenější a úspěšnější.“
- Celkem výdaje návštěvníků a festivalů pozitivně ovlivnily obrat české ekonomiky o 516,9 mil. Kč, z toho 140,4 mil. Kč připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP).

Tato analýza zahrnuje jen malý vzorek hudebních festivalů, i tak je ale patrný jejich přínos pro českou ekonomiku spolu s nezanedbatelným společenským a sociálním významem. Kulturní akce tohoto typu by rozhodně zasloužily zvýšenou pozornost a podporu ze strany státu. To si kladou za cíl Česká asociace festivalů a AHF. Ty nyní spolupracují na návrhu Programu pro podporu významných uměleckých festivalů spolu s Ministerstvem kultury. Současná praxe podpory festivalů je prý podle názorů žadatelů netransparentní a nesystémová. Dotace nejsou nárokové a festivaly tak každý rok žijí v nejistotě, zda grant od Ministerstva kultury obdrží.²⁸

²⁸ Hospodářské noviny: *Hudební festivaly se brzy vyhnou grantům, ministerstvo jim chystá program* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/klasicka-hudba-a-opera/c1-64246580-ministerstvo-kultury-hudebni-festivaly#disqus>

2.3 Dotazníkový výzkum - výsledky

Následující kapitola je věnována analýze výsledků dotazníkového šetření, který jsem provedl v měsících únor až duben 2016. Výzkum se zaměřuje na vícedenní festivaly populární hudby, především tedy na jejich návštěvníky. K oslovení co nejširšího spektra respondentů v relativně krátkém časovém úseku jsem se uchýlil k dotazníkům v elektronické podobě. K tomu účelu posloužil on-line systém [survio.com](http://www.survio.com)²⁹, jež se tvorbou dotazníků zabývá. Vyhotovené formuláře v dvojjazyčném provedení (angličtina/čeština) byly posléze umístěny na sociální síť Facebook, a sice do oficiálních skupin jednotlivých festivalů populární hudby.

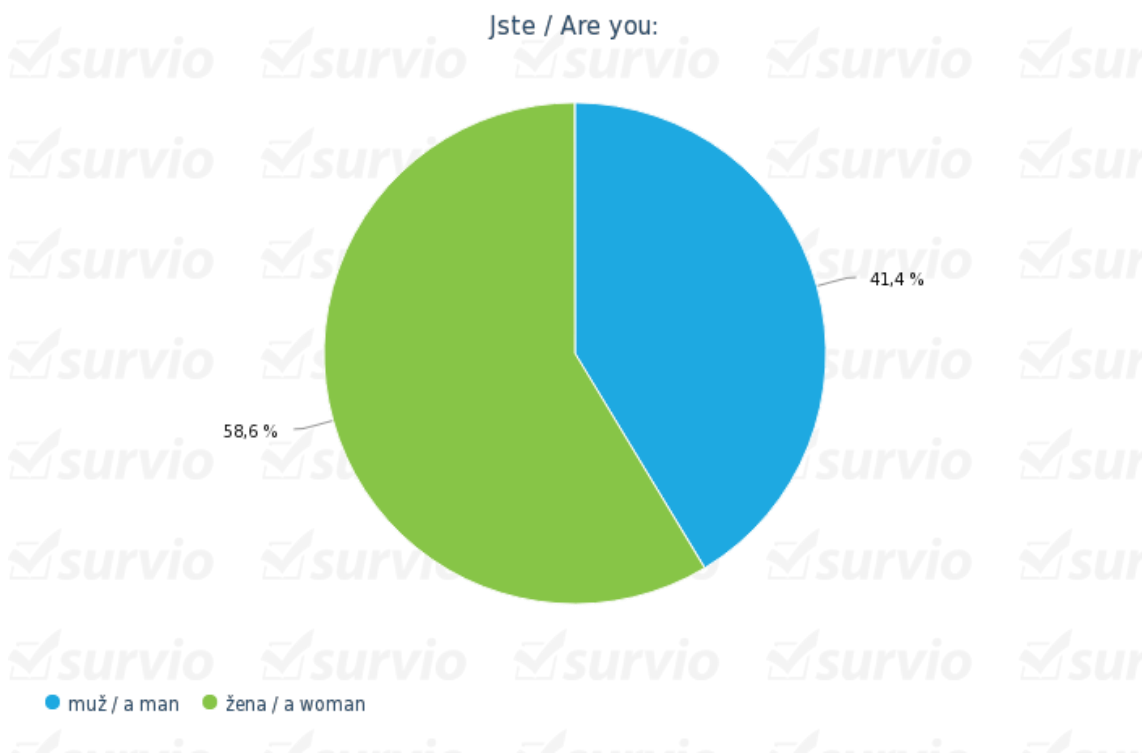
Výzkumu, který zahrnuje 12 otázek, se celkem zúčastnilo 191 respondentů různého věkového zastoupení. Dotazník si klade za cíl zmapovat tendence chování návštěvníka na hudebním festivale a tím zjistit možnou propojenost se službami CR. Zkoumáno bylo například, zda si účastník během návštěvy festivalu udělá také čas na prohlídku kulturních památek v okolí, do jaké míry využívá vnějších subjektů CR (stravovací a ubytovací zařízení), či jak velké množství peněžních prostředků je návštěvník ochoten za pobyt na festivalu vynaložit. V dotazníkovém šetření mj. také zkoumám, jaké faktory návštěvníky nejvíce motivují k participaci na hudebních festivalech.

V následujících odstavcích jsou všechny odpovědi podrobněji rozebrány a doplněny o přehledné grafy s přesnými daty a subjektivní komentář k výsledkům. Domnívám se, že statistik zaměřených na festivaly populární hudby existuje jen poskrovnu a jejich význam tak zůstává často přehlížen. Zároveň si uvědomuji, že mnou nasbíraný počet responzí představuje jen malý vzorek z celkového počtu návštěvníků takových akcí, přesto si však myslím, že se se z odpovědí dají vyvodit určité závěry a vzorce chování návštěvníka.

²⁹ *Survio* [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.survio.com>

Otázka č. 1: Genderové zastoupení na festivalech

Tato otázka si klade za cíl zmapovat genderové zastoupení na festivalech a zjistit tak, zda se těchto akcí účastní spíše ženy, muži anebo zda je situace přibližně vyrovnaná. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že nadpoloviční většina respondentů pochází převážně z řad zástupců ženského pohlaví (58,6 %).

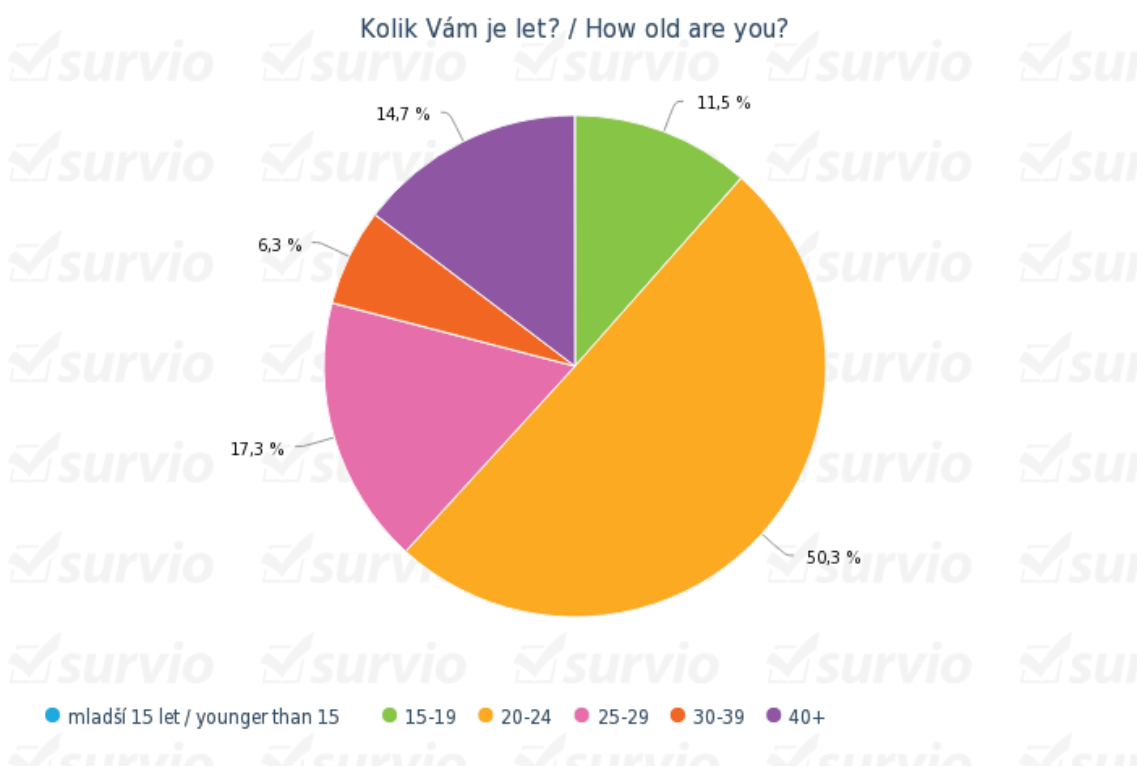

Graf 1 Genderové zastoupení na hudebních festivalech (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 2: Věkové zastoupení

Tato otázka se zaměřuje na analýzu věkového zastoupení návštěvníků na festivalech. Respondenti se měli zařadit do jedné z celkem šesti vytvořených věkových skupin, a sice *Mladší 15 let*, *15 – 19 let*, *20 – 24 let*, *25 – 29 let*, *30- 39 let* a *Starší 40 let*.

Z grafu lze vyvodit, že naprostá většina návštěvníků hudebních festivalů dosáhla plnoletosti. Zdaleka nejsilněji zastoupenou skupinu pak představují lidé ve věku mezi 20. a 24. rokem života, konkrétně tedy 50,3 % respondentů. Podle očekávání se počet zástupců v jednotlivých kategoriích s přibývajícím věkem snižuje. Nicméně téměř 15% zastoupení (28 respondentů) ve skupině lidí nad 40 let není zcela nezanedbatelným výsledkem, který svědčí o tom, že oslavy hudby v podobě festivalů si své zastánce najdou i mezi staršími posluchači.

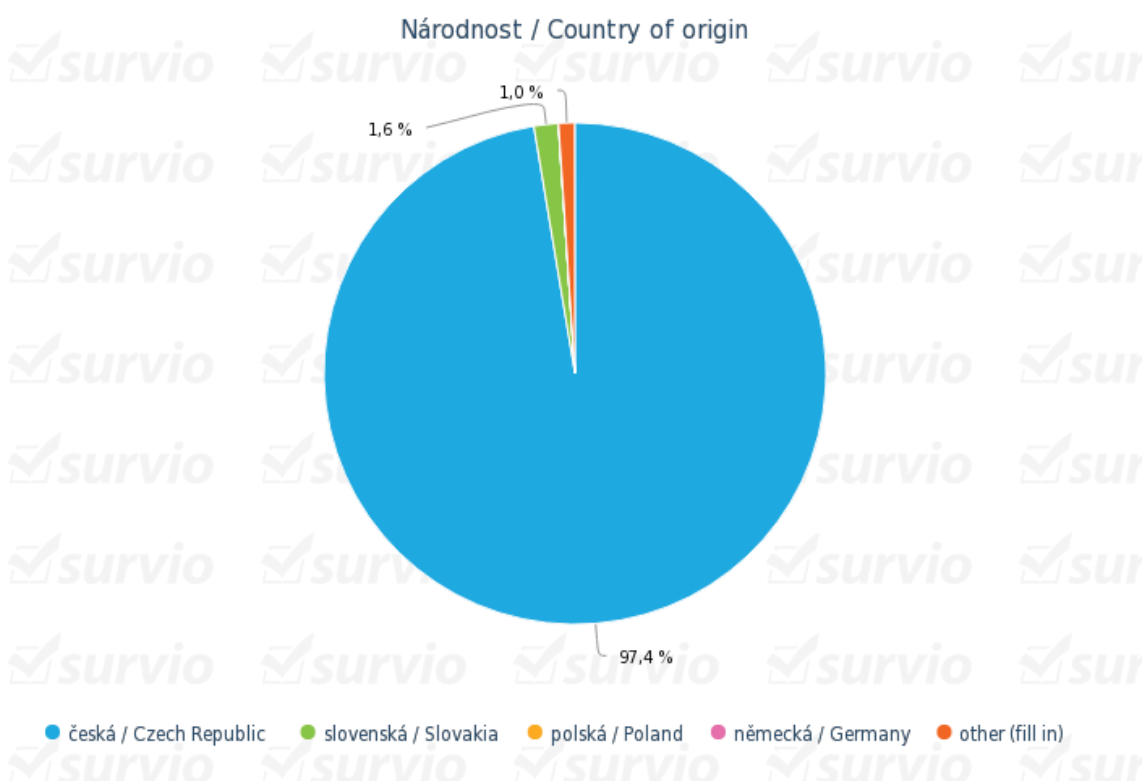

Graf 2 Věkové zastoupení na festivalech (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 3 : Národnostní zastoupení

Prostřednictvím této otázky je zkoumáno národnostní zastoupení na hudebních festivalech. Cílem bylo zjistit, do jaké míry tyto akce ovlivňují příjezdový CR. Kromě tuzemských návštěvníků jsem se tak zaměřoval především na zahraniční posluchače. Nejvyšší míru zastoupení mimo rámec ČR jsem předpokládal hlavně ze sousedních zemí, tedy ze Slovenska, Polska, Německa a Rakouska. Uvedené státy se pod otázkou objevují jako zaškrťovací alternativy pro respondenty. Pro návštěvníky z jiných než sousedních zemí připadá rozepisovací možnost „jiná/other“.

Z grafu vyplývá, že skutečnost se s předpokladem příliš nesešla. Celých 97,4 % z celkového počtu dotazovaných (186 lidí) uvedlo českou národnost, 3 respondenti (1,6 %) slovenskou a 2 respondenti ruskou a běloruskou. Nízké zastoupení ze strany zahraničních návštěvníků si vysvětlují nedostatečnou propagací dotazníků mezi komunitu cizinců. Data v tomto případě mohou být do jisté míry zkreslená oproti skutečnosti.

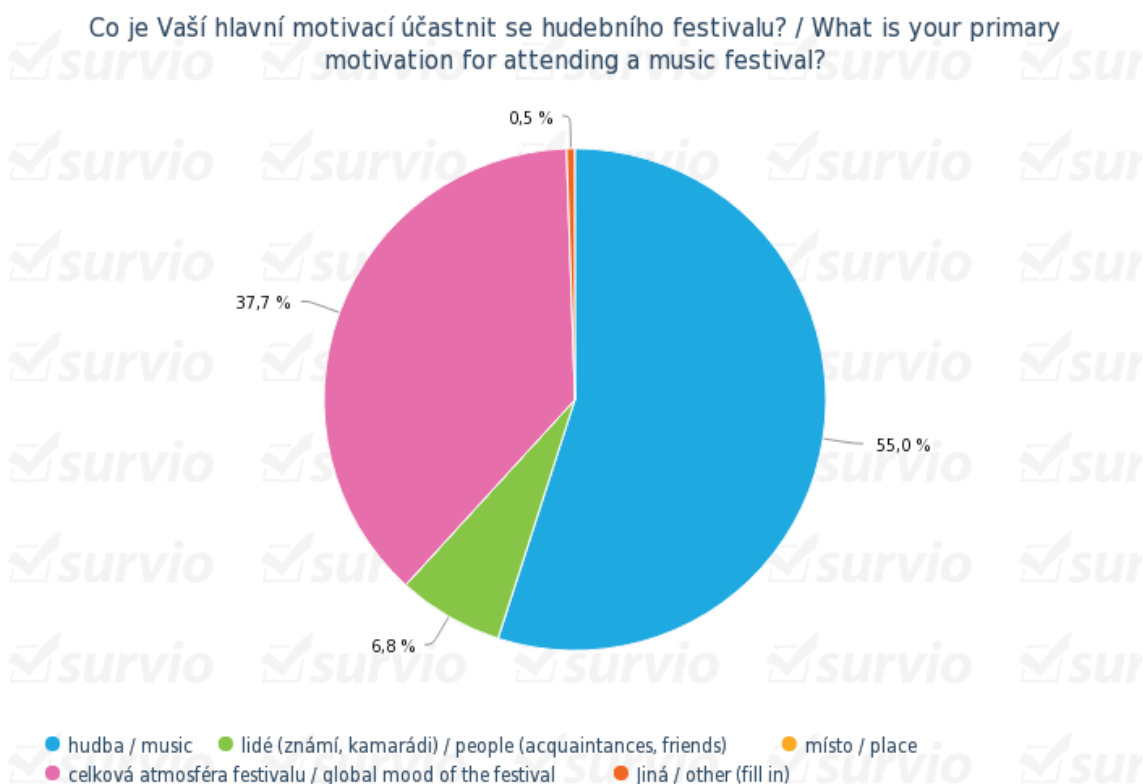

Graf 3 Národnostní zastoupení (zdroj: <https://my.surveo.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 4: Co je Vaší hlavní motivací k účasti na hudebním festivale?

Tato otázka si klade za cíl zmapovat, co účastníky hudebních festivalů primárně motivuje k jejich návštěvě. Na výběr bylo celkem z pěti možných alternativ, a sice *Hudba, Lidé (známí, kamarádi), Místo, Celková atmosféra festivalu, Jiné (doplňte)*.

Více než polovina respondentů (55 %) jezdí na festivaly v první řadě kvůli hudbě. Klíčovou roli pro tuto skupinu hraje především pestrý seznam vystupujících interpretů, tzv. line-up festivalu. Druhou nejhojněji zastoupenou skupinu (37,7 %) pak tvoří lidé, pro které je nejdůležitější celková atmosféra festivalu. Jinými slovy, rozhodující faktor pro tuto skupinu představuje fakt, zda se na festivalu cítí dobře. Necelých 7% dotazovaných (13 respondentů) pak odpovědělo, že jezdí na festival hlavně kvůli známým či kamarádům. Pro jednoho respondenta ze všech dotazovaných znamená hudební festival pracovní povinnost.

Graf 4 Hlavní motivace k účasti na hudebním festivalu (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 5: Je pro Vás vzdálenost místa konání festivalu od místa Vašeho bydliště rozhodující?

Zde zkoumám, zda návštěvníci hudebních festivalů shledávají vzdálenost místa konání těchto akcí od místa jejich bydliště důležitým faktorem při rozhodování. Jinými slovy, jestli jsou návštěvníci festivalů ochotní cestovat za hudbou i do vzdálenějších krajů či nikoliv.

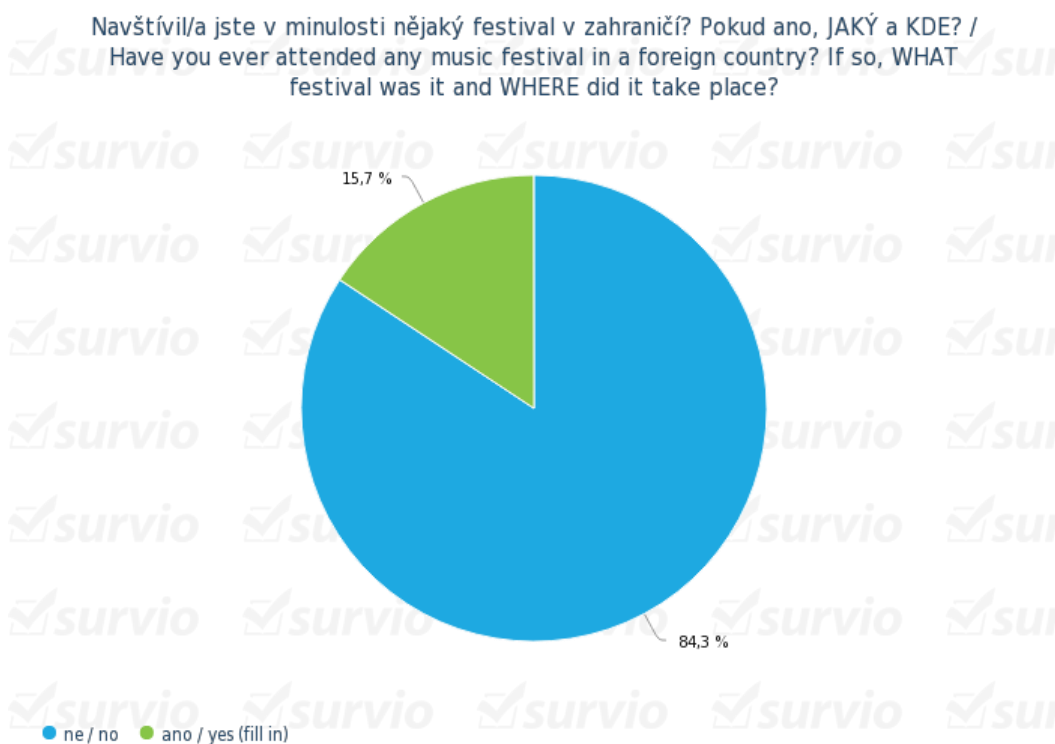
Z následujícího grafu vyplývá, že počet respondentů ochotných cestovat za hudbou, odpovídá zhruba stejnému množství respondentů preferujících spíše návštěvu festivalů v blízkosti jejich bydliště. Názor na tuto problematiku se tak zdá být nejednoznačný. Můžeme pozorovat dva přibližně stejně silné tábory lidí s protichůdným postojem. Nicméně 50,8 % respondentů (97 odpovědí) ochotných cestovat kvůli hudbě i tak představuje relativně početnou cílovou skupinu lidí, která dokazuje, že muzika může být silným motivem cestovního ruchu.

Graf 5 Vzdálenost místa konání festivalu od místa bydliště (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 6: Navštívil/a jste v minulosti nějaký festival v zahraničí? Pokud ano, jaký a kde?

Tento dotaz do jisté míry navazuje na ten předchozí. Zjišťuji zde, jestli se návštěvníci pohybují ryze v tuzemských kruzích anebo zda jsou kvůli festivalu ochotní vycestovat i do zahraničí. Následující grafické zpracování statistik dokazuje, že zkušenosti se zahraničními hudebními festivaly má jen 15,7 % respondentů (30 odpovědí) z celkového počtu dotazovaných. Převážně se pak jednalo o festivaly ze sousedních zemí ČR, nejvíce ze Slovenska. Jeden respondent uvedl dokonce účast na festivalu mimo Evropu, a sice v USA. Skupina upřednostňující domácí hudební festivaly ale jednoznačně převažuje. Domnívám se, že to je způsobené hlavně tím, že zahraniční festivaly vyjdou tuzemského návštěvníka znatelně draž. Do celkových nákladů je potřeba započítat nejen cenu vstupenky, ale také finanční prostředky vynaložené na samotnou přepravu. S přihlédnutím na fakt, že nejširší okruh posluchačů spadá do věkové kategorie 20-24 let, mezi nimiž najdeme velké množství studentů, je pochopitelné, že účast na takových festivalech často převyšuje finanční limity potenciálního návštěvníka.

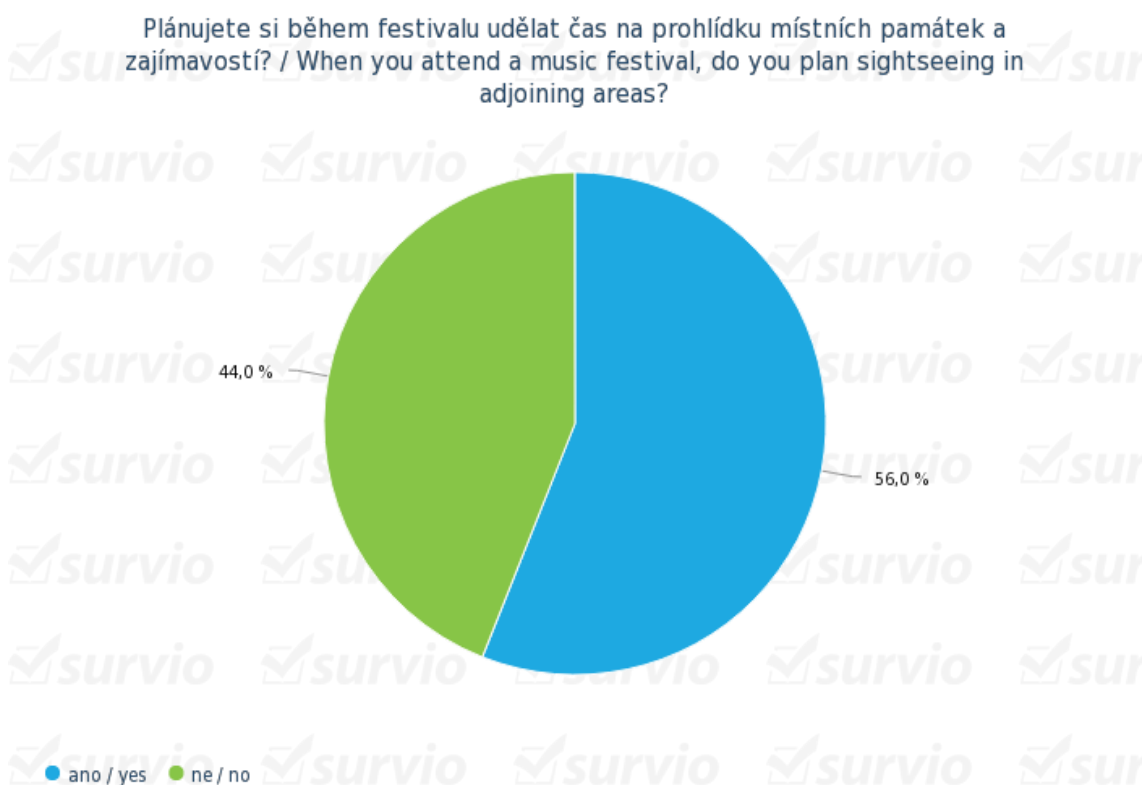

Graf 6 Návštěva festivalů v zahraničí – ano/ne (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 7: Plánujete si během festivalu udělat čas na prohlídku místních památek a zajímavostí?

Tato otázka zjišťuje, zda mají účastníci hudebních festivalů tendence propojovat jejich návštěvu spolu s poznáváním kulturních památek a zajímavostí v okolí, či nikoliv.

Podle výsledků vyplývajících z následujícího grafu je patrné, že nadpoloviční většina respondentů (56 %) skutečně ráda poznává památky a zajímavosti v přilehlých oblastech místa konání festivalu. Díky takovým akcím tak dochází k přílivu nových turistů i do lokalit, kam by se za normálních okolností nejspíše nevydali. Hudební festivaly se tedy prokazatelně podílí na rozvoji cestovního ruchu v přilehlých oblastech.

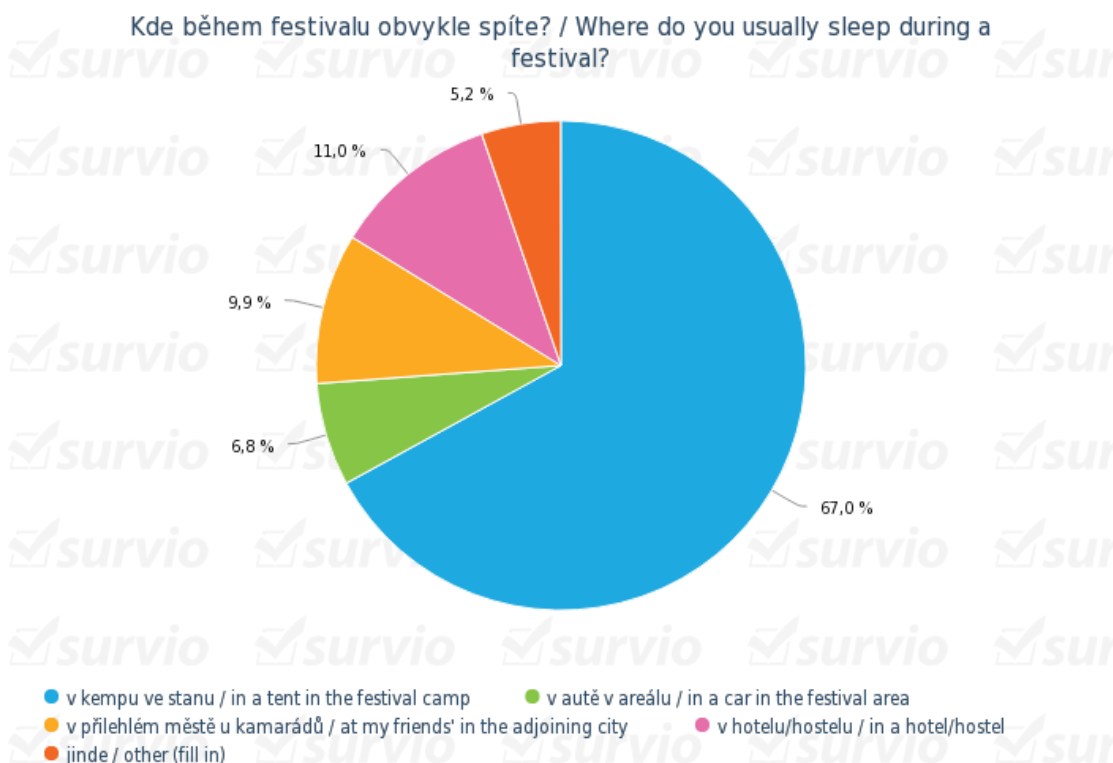

Graf 7 Prohlídka památek a zajímavosti v okolí hudebního festivalu (zdroj: <https://my.surveo.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 8: Kde během festivalu obvykle spíte?

Tato otázka se zaměřuje na to, kde návštěvníci vícedenních hudebních festivalů obvykle tráví noc. Zkoumáno bylo, zda k tomuto účelu využívají vnějších ubytovacích zařízení nebo zda upřednostňují přenocování přímo v areálu festivalu, a sice v rámci stanového kempu. Jako možné alternativy pro odpověď na tento dotaz se tedy respondentům nabízí následující možnosti - *V kempu ve stanu, V autě v areálu, V přilehlém městě u kamarádů, V hotelu/hostelu, Jinde (uved'te).*

Z následujícího grafu lze vypočítat, že nejvíce lidí (67 % respondentů) stanuje v kempu přímo v areálu festivalu. Druhá nejčastěji uváděná alternativa (11 % respondentů) se nese ve znamení vnějších ubytovacích zařízení - 21 respondentů využívá k přenocování hotelů či hostelů. Zbylí dotazovaní pak přespávají u svých kamarádů v přilehlém městě od areálu festivalu (9,8 % respondentů), případně v autě na parkovišti (6,8 % dotazovaných) anebo se vrací do vlastního domova, pocházejí-li zdaleka (5,2 % respondentů). Z výsledků vyplývá, že festivaly se částečně podílí též na podpoře blízko situovaných ubytovacích zařízení a tím nepřímo podporují i CR.

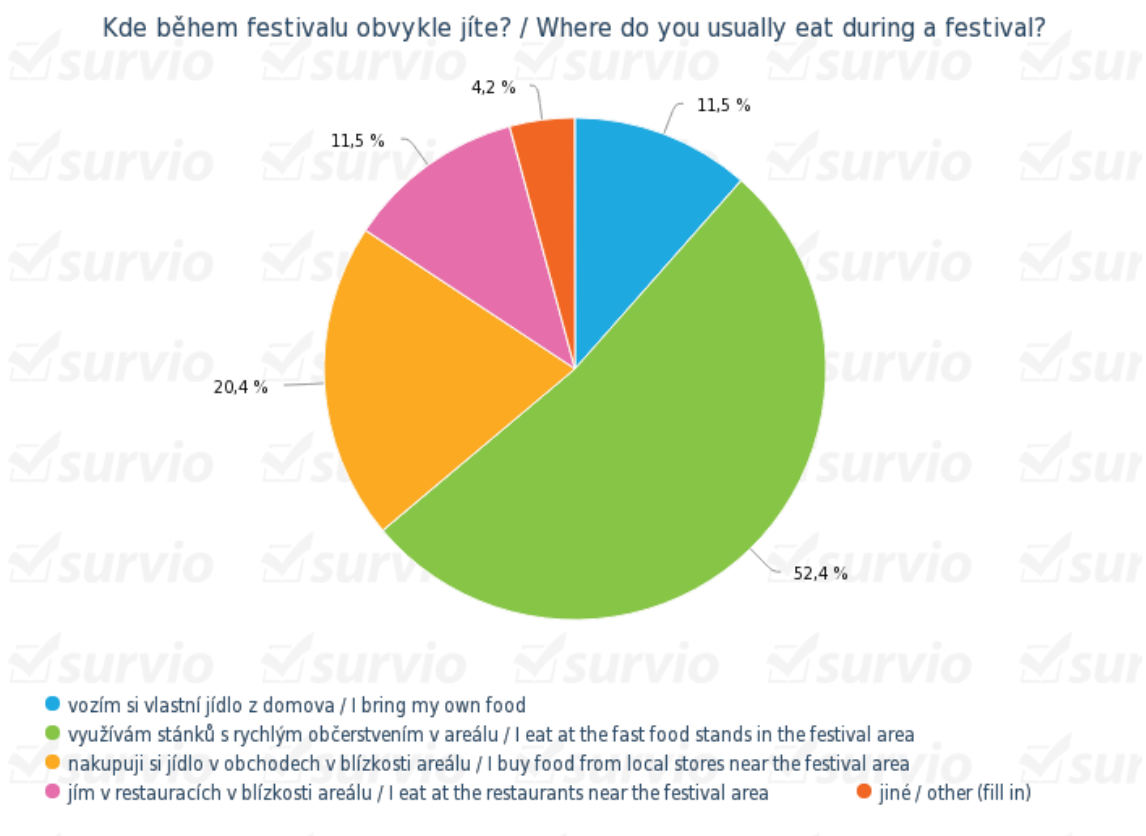

Graf 8 Přenocování v průběhu festivalu (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 9: Kde během festivalu obvykle jíte?

Tato otázka se nese v podobném duchu jako ta předchozí. Tentokrát se však zaměřuje na to, jakým způsobem se návštěvníci na festivalu obvykle stravují. Je tak zkoumáno, do jaké míry festivaly podporují vnější stravovací zařízení (restaurace) a místní podniky.

Z výsledků lze vypočítat, že nadpoloviční většina respondentů (52,4 %) se stravuje přímo v areálu festivalu, a sice prostřednictvím stánků s rychlým občerstvením. Velké množství dotazovaných (20,4 %) pak využívá vnějších stravovacích zařízení v blízkosti areálu festivalu a dalších 11,5 % respondentů nakupuje potraviny v místních obchodech. Celkem tedy téměř 32 % dotazovaných nějakým způsobem podporuje lokální podniky. Část účastníků dotazníkového průzkumu pak uvedla, že si vozí vlastní jídlo z domova anebo kombinuje všechny výše uvedené možnosti.

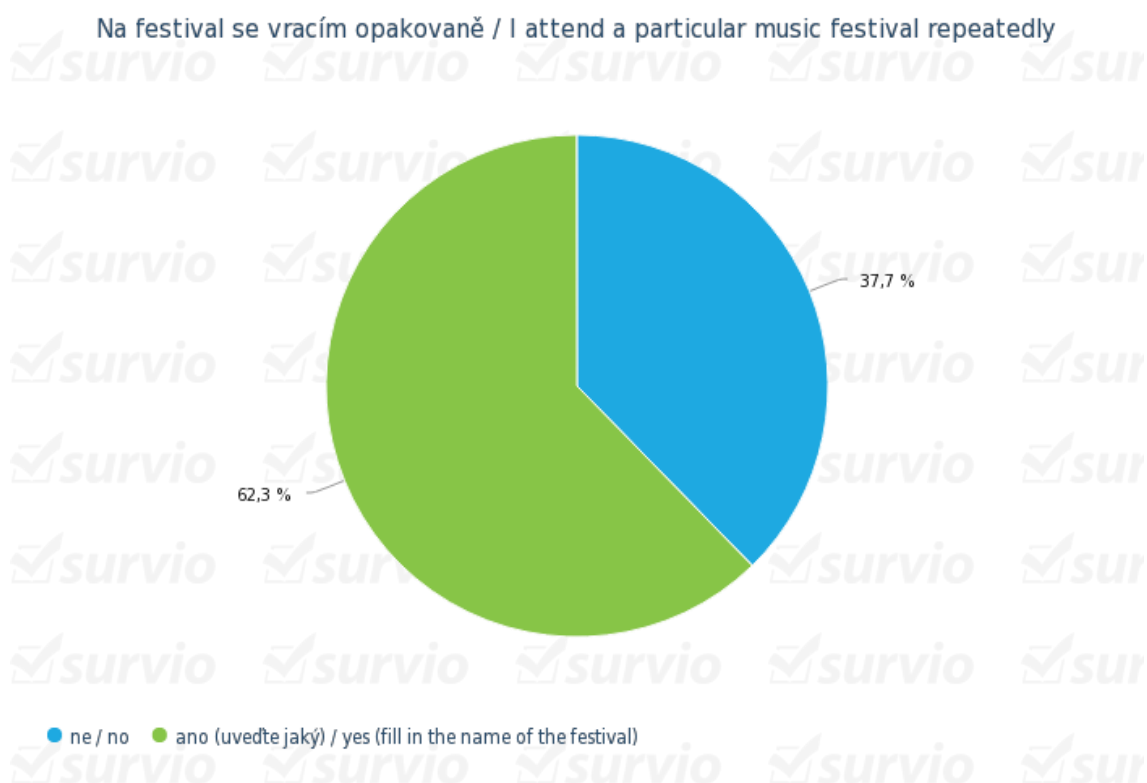
Graf 9 Způsob stravování během festivalu (zdroj: <https://my.surveo.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 10: Na festival se vracím opakovaně, pokud ano, uveďte na jaký

V této otázce jsou zjišťovány tendence návštěvníka vracet se na festival opakovaně. V případě kladné odpovědi se od respondenta zároveň požaduje uvedení konkrétního názvu festivalu, kterého se opětovně účastní. Z doplňujících údajů pak lze vyvodit statistiku o tom, jaké ze zmíněných hudební festivalů se v ČR těší největší oblíbenosti.

Následující grafické zpracování výsledků hovoří jednoznačně ve prospěch opakovaných návštěv. Více než 60 % všech dotazovaných se opětovně vrací alespoň na jeden hudební festival. Někteří z respondentů jich pak stihnou navštívit i několik za rok.

Podle statistik účastníci dotazníkového průzkumu nejraději jezdí na festival RFP v areálu letiště Hradec Králové. Na pomyslném druhém místě se umístil Trutnoff Open Air. Třetí příčku obsadil milovický Votvírák. Mezi další četné odpovědi potom patří České a Moravské hrady, Colours of Ostrava, Majáles a Brutal Assault.

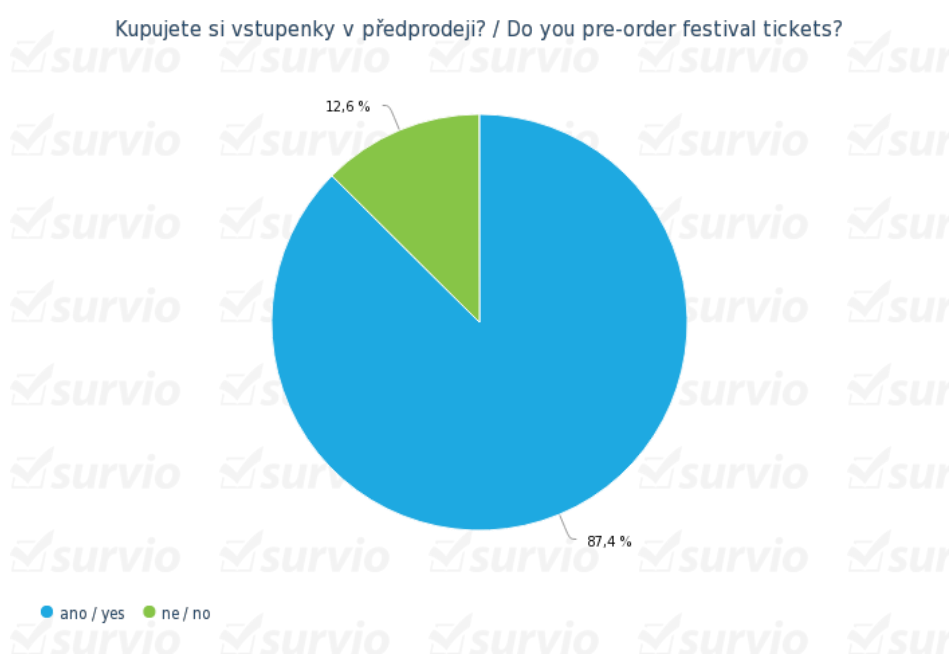

Graf 10 Opakovaná návštěvnost hudebních festivalů (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 11: Kupujete si vstupenky v předprodeji?

Prostřednictvím tohoto dotazu bylo zjišťováno, zda respondenti využívají zlevněného předprodeje vstupenek na hudební festivaly či nikoliv. Předprodej se obvykle spouští již dlouhé měsíce před tím, než festival vůbec začne. V té době ještě není znám ani kompletní seznam účinkujících. Ten se zveřejňuje průběžně, v závislosti na tom, jak rychle se pořadatelům daří uzavírat dohody s jednotlivými interprety, kteří zpravidla bývají časově vyčerpáni z důvodu koncertních šňůr po Evropě. To, zda se nakonec účinkujícího povede oslovit a uzavřít s ním dohodu tak představuje velmi náročný proces vyžadující sáhodlouhé vyjednávání s manažery hudebníků. Návštěvník, který si koupí vstupenku v předprodeji se tak v podstatě dává všanc pořadatelům festivalu a vyjadřuje jim velkou míru důvěry v tom smyslu, že se povede naplnit jeho očekávání. Peníze z předprodeje zároveň pro organizátory plní důležitou funkci. Dostává se jim tím určité zpětné vazby. Mohou ihned vidět do jaké míry je o festival zájem a zároveň dochází k okamžité návratnosti části nákladů spojených s pořádáním festivalu a domlouváním hudebních vystoupení.

Z grafu lze vyvodit, že o předprodej vstupenek jeví zájem naprostá většina dotazovaných, konkrétně tedy 87,4 % (167 respondentů). Pořadatelé hudebních festivalů evidentně dělají svou práci dobře a lákají své návštěvníky úspěšně zpět.

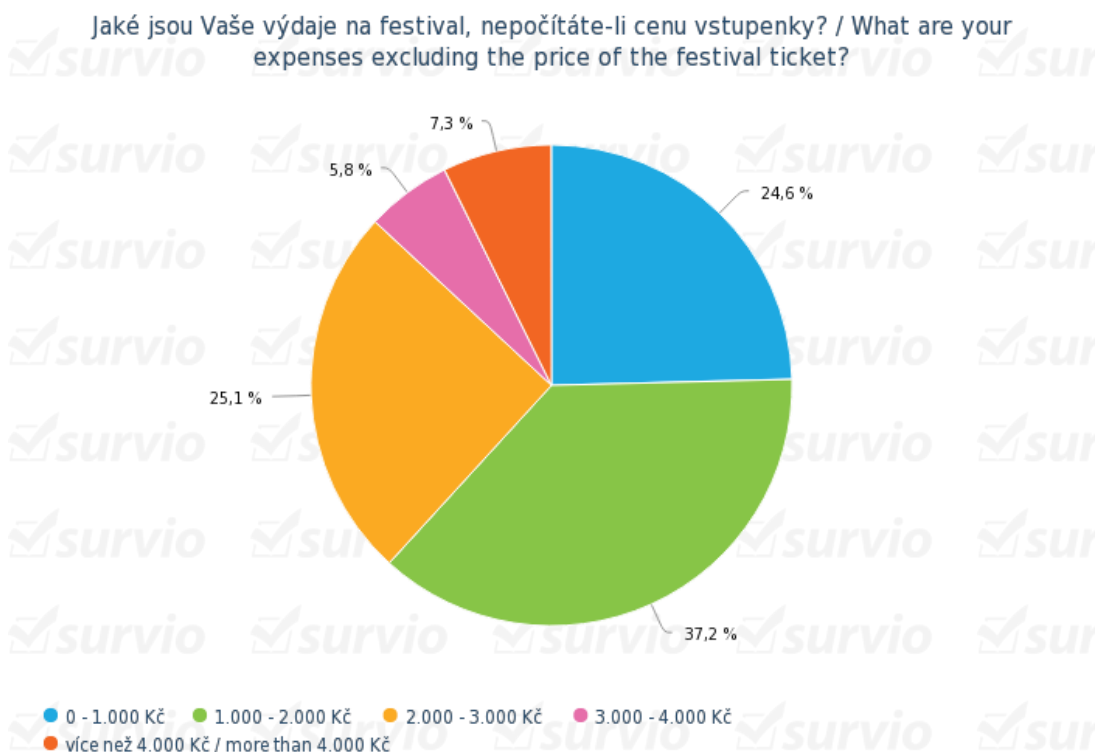

Graf 11 Předprodej vstupenek na festival (zdroj: <https://my.surveio.com>, vl. dotazník)

Otázka č. 12: Jaké jsou Vaše výdaje na festival, nepočítáte-li cenu vstupenky?

Tato otázka si klade za cíl zmapovat, kolik finančních prostředků průměrně návštěvník na hudební festival vynaloží, odečte-li cenu vstupenky. Jedná se tedy o peníze, které utratí přímo v areálu festivalu za jídlo, pití, upomínkové předměty a merchandise, případně za stravu či ubytování vně areálu.

Z výsledků vyplývá, že nejhojněji zastoupenou skupinu tvoří návštěvníci s průměrným rozpočtem 1 000 – 2 000 Kč na festival (37,2 % respondentů). Dalších 25,1 % dotazovaných pak uvádí, že na festival vynaloží finanční prostředky ve výši 2 000 – 3 000 Kč. Na pomyslné třetí příčce se umístili spořivější návštěvníci (24,6 % respondentů), jejichž horní hranice rozpočtu kulminuje na 1 000 Kč. Nejméně ze všech je podle statistik respondentů s rozpočtem nad 3 000 (5,8 %). Překvapivě představují menší podíl lidí, než těch s rozpočtem nad 4 000 Kč (7,3 %). Uděláme-li průřez celou statistikou, vyplyne nám, že průměrně tedy návštěvník utratí kolem 2 000 Kč za festival.

Graf 12 Výdaje na festival (zdroj: <https://my.surveo.com>, vl. dotazník)

3 Shrnutí výsledků

Z výsledků dotazníkového průzkumu se dají vyvodit jisté přínosy především pro domácí cestovní ruch. Ukazuje se, že hudba jako taková může být hlavní motivační složkou cestovního ruchu. Pro více než polovinu dotazovaných nehraje vzdálenost festivalu od místa jejich bydliště roli a jsou tak ochotni vycestovat i do vzdálených koutů ČR. Za potěšující statistiku lze rovněž považovat tendence návštěvníka propojovat účast na hudebním festivale s poznáváním přílehlých kulturních památek a místních zajímavostí. Evidentně se tak daří skloubit tyto dvě složky úspěšně dohromady a turisté se dostávají i do míst, kam by se za normálních okolností, nebýt hudebních festivalů, nepodívali. V menším rozsahu jsou využívány též stravovací a ubytovací zařízení a obchody v blízkosti festivalů.

Co se příjezdového CR týče, nepodařilo se vliv hudebních festivalů prokazatelně dosvědčit. Vysvětlují si však tuto problematiku nedostatečnou propagací dotazníků mezi skupinu cizinců. Data v tomto případě nemusí odpovídat skutečnosti, soudě podle ohlasů organizátorů festivalů jako *Hip Hop Kemp* či *Brutal Assault*, kteří si naopak vysokou návštěvnost ze strany cizinců pochvalují. Tomu přizpůsobují i své webové stránky, jež lze přepínat do několika světových jazyků a služby, jako například možnost objednání svozových autobusů ze zahraničí.

Obecně je o hudební festivaly velký zájem, o čemž svědčí i fakt, že naprostá většina dotazovaných nakupuje vstupenky v předprodeji. Spokojenost s festivaly vyjadřuje i pozitivní statistika jejich opakované návštěvnosti.

V průměru lidé na festivale utratí kolem 2 000 Kč, nepočítáme-li cenu vstupenky. Jedná se tedy o finanční prostředky, které vynaloží na doplňkový sortiment a služby jako např. občerstvení (vně či uvnitř areálu) či nákup upomínkových předmětů.

Ze statistik také vyplývá, že nejčastěji se hudebních festivalů účastní mladí lidé ve věkovém rozmezí 20-24 let. Nicméně se v řadách respondentů našli i zástupci kategorie nad 40 let, což svědčí o tom, že takové akce si najdou své příznivce napříč generacemi. Cílová skupina návštěvníků tak dosahuje poměrně širokého spektra.

Závěr

Cílem práce bylo zjistit, do jaké míry hudební festivaly podporují cestovní ruch v ČR. Z výsledků dotazníkové šetření vyplývá, že jejich vliv můžeme pozorovat především na poli domácího CR. Návštěvníci jsou kvůli participaci na těchto kulturních akcích ochotni cestovat i do vzdálených míst republiky. Podle průzkumu navíc mezi návštěvníky převládá tendence propojovat pobyt na festivalech s výlety po okolních památkách a zajímavostech, což dokazuje, že kulturní akce tohoto typu nepřímo přispívají též k propagaci dané lokality jako takové a jejího kulturního dědictví. Svědčí o tom i fakt, že některé hudební festivaly jsou zviditelňovány turistickým informačním portálem Kudyznudy, jež spadá pod agenturu CzechTourism. Do jisté míry návštěvníci podporují taktéž vnější subjekty cestovního ruchu, jako např. stravovací a ubytovací zařízení a obchody v okolí festivalů. Že se hudební akce těší velkému zájmu, dokazuje i kladná statistika jejich opakované návštěvnosti.

Pozitivní vliv hudebních festivalů na příjezdový CR se bohužel nepodařilo prostřednictvím dotazníků prokázat. Vysvětlují si to však jejich nedostatečnou propagací mezi cizince. Výsledky tak v tomto případě nemusí odpovídat skutečnosti. Samotní organizátoři festivalů jako Hip Hop Kemp, Colours of Ostrava či Brutal Assault naopak vysokou návštěvnost ze strany cizinců vyzdvihují.

Z analýzy agentury Economic Impact ve spolupráci s AHF z roku 2011 vyplývá, že kulturní akce tohoto typu jsou schopny vytvářet nová pracovní místa, generovat velké množství finančních prostředků do státního rozpočtu a zároveň vytvářet v lidech pocit hrdosti na svá města a rozvíjet jejich kreativitu. Význam hudebních festivalů přesto zůstává ze strany státu často přehlížen. Míra dotací na jejich podporu zdaleka neodpovídá ekonomickým a kulturním přínosům, jaké tyto akce představují. Do budoucna by se ale situace mohla zlepšit. Česká asociace festivalů a AHF jedná s Ministerstvem kultury o novém návrhu přerozdělování grantů pro kulturní akce.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

DLOUHÝ, Marek. *Hudební festivaly na území ČR a jejich přínos pro cestovní ruch*. Hradec Králové, 2014. Bakalářská práce. UHK – Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra slavistiky

INDROVÁ, Jarmila a kol.: *Cestovní ruch (základy)*. Praha:Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4.

RAABOVÁ, Tereza. *Analýza ekonomického dopadu Asociace hudebních festivalů České republiky 2011*. Vyd. 1. Praha: Economic Impact, 2012. ISBN 978-80-260-1727-1.

VUKLIŠEVIČOVÁ, Nikola. *Cestovní ruch a hudební festivaly v České republice*. Bakalářská práce. VŠE – Praha, Fakulta mezinárodních vztahů.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Internetové zdroje

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://moravskykras.ochranaprirody.cz>

Asociace hudebních festivalů České republiky [online]. 2015 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.czech-festivals.cz>

Bratislavská lyra. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bratislavská_lyra

Brutal Assault [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://brutalassault.cz/cs/zajimavost-v-okoli>

Brutal Assault: Jsme satelit tvrdé hudby ve Střední Evropě, říká šéf Brutal Assault. In: *Idnes: Hradecký kraj* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/hudebni-festival-brutal-assault-v-pevnosti-josefov-v-jaromeri-p7g/hradec-zpravy.aspx?c=A150725_2179687_hradec-zpravy_pos

Cave Beat: *Mezinárodní benefiční festival v jeskyních* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.cave-beat.org>

Colours of Ostrava [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.colours.cz/o-festivalu/colourspedia>

České dráhy [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/zazitky/kam-na-vylet/308-na-rock-for-people-s-jizdenkou-vlak>

České hrady: Letní kulturní festival [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.ceskehrady.cz/cs/festival/>

ČTK. *Hudební festivaly se brzy vyhnou grantům, ministerstvo jim chystá program* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/klasicka-hudba-a-opera/c1-64246580-ministerstvo-kultury-hudebni-festivaly#disqus>

Hip Hop Kemp: *Festivalpark - Hradec Králové* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://old.hiphopkemp.cz/index.php?l=history&y=2005>

Historie festivalu. *Pražské jaro* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: http://www.festival.cz/cz/o_festivalu

Historie porty. *Porta* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.porta-festival.cz/historie-porty>

Hospodářské noviny: *Hudební festivaly se brzy vyhnou grantům, ministerstvo jim chystá program* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://art.ihned.cz/klasicka-hudba-a-opera/c1-64246580-ministerstvo-kultury-hudebni-festivaly#disqus>

IReport: *Music & style magazine* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.ireport.cz/zebrik/zebrik-2013/20167-vysledky>

Jeskynní tep [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://jeskynnitep.webnode.cz>

Kontrapunkt [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://kontrapunkt.cz>

Kořeny života: *Výchovně-vzdělávací eko-program pro základní školy* [online]. 2012 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://korenyzivota.webnode.cz>

Kudy z nudy: *CzechTourism* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/dul-hlubina-a-vysoke-pece-a-koksovna-vitkovickych-.aspx>

O festivalu. *Jazz Goes to Town* [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.jazzgoestotown.cz/pro-navstevniky>

O festivalu. *Smetanova Litomyšl* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://festival.smetanovalitomysl.cz/o-festivalu>

On the Road [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.ontheroadfestival.com/informace.php>

Potrefená husa [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://husahradec.janakbros.cz>

Pražské jaro (festival). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_\(festival\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pražské_jaro_(festival))

ProCulture: *Výzkumné, informační a vzdělávací centrum pro umění a kulturu* [online]. 2012 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.proculture.cz/cultureinfo/analyzy-a-zpravy/hudebni-festivaly-prinasi-statu-dvakrat-vice-nez-cini-statni-dotace-3038.html>

Správa jeskyní České republiky: *Zpřístupněné jeskyně - naučné stezky podzemím* [online]. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.caves.cz>

Survio [online]. [cit. 2016-04-29]. Dostupné z: <http://www.survio.com>

TUREČEK, Jaroslav. Vzpomínka na „První český hudební festival“ roku 1904. In: ceske-sbory.cz [online]. 21. 11. 2004. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.ceske-sbory.cz/01-01-clanek.php?id=250>

Úvod do encyklopedie hudebních festivalů. *Techno* [online]. [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.techno.cz/clanek/26282/uvod-do-encyklopedie-hudebnich-festivalu>

Význam cestovního ruchu v Česku. *CzechTourism* [online]. c2005 [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Nevyplněný dotazník

Seznam obrázků

Obrázek 1: Jazz goes to Town místa konání	17
Obrázek 2: České a moravské hrady mapa.....	17
Obrázek 3: 10 nejnavštěvovanějších památek v r. 2013	18
Obrázek 4: Festivalové jeskyně.....	19
Obrázek 5: Umístění stage v areálu pevnosti Josefov	22
Obrázek 6: Areál Dolních Vítkovic.....	24
Obrázek 7: Letecké záběry z vrtulníku – pohled na Hip Hop Kemp 2015	25

Seznam grafů

Graf 1: Genderové zastoupení na hudebních festivalech	29
Graf 2: Věkové zastoupení na festivalech	30
Graf 3: Národnostní zastoupení.....	31
Graf 4: Hlavní motivace k účasti na hudebním festivale.....	32
Graf 5: Vzdálenost místa konání festivalu od místa bydliště	33
Graf 6: Návštěva festivalů v zahraničí – ano/ne.....	34
Graf 7: Prohlídka památek a zajímavosti v okolí hudebního festivalu	35
Graf 8: Přenocování v průběhu festivalu.....	36
Graf 9: Způsob stravování během festivalu.....	37
Graf 10: Opakovaná návštěvnost hudebních festivalů	38
Graf 11: Předprodej vstupenek na festival	39
Graf 12: Výdaje na festival.....	40

Nevyplněný dotazník

1) *Jste / Are you*

- a) muž / a man
- b) žena / a woman

2) *Kolik Vám je let? / How old are you?*

- a) mladší 15 let / younger than 15
- b) 15-19
- c) 20-24
- d) 25-29
- e) 30-39
- f) 40+

3) *Národnost / country of origin*

- a) česká / Czech Republic
- b) slovenská / Slovakia
- c) polská / Poland
- d) německá / Germany
- e) other (fill in)

4) *Co je Vaší hlavní motivací účastnit se hudebního festivalu? / What is your primary motivation for attending a music festival?*

- a) hudba / music
- b) lidé (známí, kamarádi) / people (acquaintances, friends)
- c) místo / place
- d) celková atmosféra festivalu / global mood of the festival
- e) jiná / other (fill in)

- 5) *Je pro Vás vzdálenost místa konání festivalu od místa Vašeho bydliště rozhodující? / Do you find the distance between a music festival and your residence important?*
- a) ano
 - b) ne
- 6) *Navštívil/a jste v minulosti nějaký festival v zahraničí? Pokud ano, JAKÝ a KDE? / Have you ever attended a music festival in a foreign country? If so, WHAT festival was it and WHERE did it take place?*
- a) ano (doplňte) / yes (fill in)
 - b) ne / no
- 7) *Plánujete si během festivalu udělat čas na prohlídku místních památek a zajímavostí? / When you attend a music festival, do you plan sightseeing in adjoining areas?*
- a) ano / yes
 - b) ne / no
- 8) *Kde během festivalu obvykle spíte? / Where do you usually sleep during a festival?*
- a) v kempu ve stanu / in a tent in the festival camp
 - b) v autě v areálu / in a car in the festival area
 - c) v přilehlém městě u kamarádů / at my friends' in the adjoining city
 - d) v hotelu, hostelu / in a hotel, hostel
 - e) jinde / other (fill in)

9) *Kde během festivalu obvykle jíte? / Where do you usually eat during a festival?*

- a) vozím si vlastní jídlo z domova / I bring my own food
- b) využívám stánku s rychlým občerstvením v areálu / I eat at the fast food stands in the festival area
- c) nakupuji jídlo v obchodech v blízkosti areálu / I buy food from local stores near the festival area
- d) jím v restauracích v blízkosti areálu / I eat at the restaurants near the festival area
- e) jiné / other (fill in)

10) *Na festival se vracím opakovaně / I attend a music festival repeatedly*

- a) ano (uveďte jaký) / yes (fill in the name of the festival)
- b) ne / no

11) *Kupujete si vstupenky v předprodeji? / Do you pre-order tickets?*

- a) ano / yes
- b) ne / no

12) *Jaké jsou Vaše výdaje na festival, nepočítáte-li cenu vstupenky? / What are your expenses excluding the price of the ticket?*

- a) 0 – 1 000 Kč
- b) 1 000 – 2 000 Kč
- c) 2 000 – 3 000 Kč
- d) 3 000 – 4 000 Kč
- e) více než 4 000 Kč / more than 4 000 Kč

Zadání bakalářské práce

Autor: Tomáš Rakušan

Studium: P131466

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - německý jazyk

Název bakalářské práce: **Hudební festivaly jako předmět CR v ČR.**

Název bakalářské práce AJ: Music Festivals as a Subject Matter of Tourism in the Czech Republic.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Anotace: Tato práce si klade za cíl zmapovat hudební festivaly v ČR a jejich kulturní význam a přínos pro příjezdový a vnitrostátní CR. Teoretická část se zaměřuje na hudební festivaly obecně a jejich význam. V praktické části se zaměřím na konkrétní festivaly na našem území. Formou dotazníků zjistím národnostní zastoupení na těchto akcích, veřejné mínění a míru motivace účastníků vycestovat "za hudbou" i do jiných zemí Evropy. Informace získané z dotazníků poslouží jako výchozí bod při posuzování udržitelnosti hudebních festivalů jakožto potenciálního druhu CR a míry provázanosti hudebních festivalů se složkami CR jako takového. **Abstract:** The thesis is focused on music festivals held in the Czech Republic and their cultural importance and contribution for incoming and internal tourism. The theoretical part is focused on music festivals and their importance in general. The practical is aimed on specific festivals in the Czech Republic. It will be carried out mostly through questionnaires. These are supposed to show national representation of participants, public opinion on music festivals and whether the participants are willing to travel for the sake of music to other countries of Europe. Information taken from these questionnaires will be processed in analyse of sustainability of music festivals as a subject matter of tourism and to what extend are music festivals directly linked to the components of tourism itself.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Garantující pracoviště: Katedra slavistiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Ing. Daniela Mikšovská Mand'áková

Oponent: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 22.8.2014